

SLOVENSKI GOŠPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Najlaže vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 K, pol leta 2 K in za četrti leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstričke 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravnštvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udjce "Kazal Hukarskega društva" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin, — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5, — Ekokopisi se ne vratajo. — Upravnštvo: Koroška cesta štev. 5, vsprejemo naročnino, inserate in reklamacije, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Ne zaprte reklamacije se poštne proste.

Današnja številka obsega 10 strani.

Hrvatsko-slovenska vzajemnost.

Ljubljana, 20. oktobra 1912.

Na jugu se gode velike reči. Bulgari, Srbi in Crnogorci so se zvezali, da osvobodijo svoje brate izpod turškega naroda. Mi spremljamo njihov boj z najboljšimi željami.

Istočasno so se našla bratska sreca Slovencev in Hrvatov, ki živijo in hočejo živeti pod habsburškim orlom, da se skupno branijo proti svojim narodnim sovražnikom in si tako izboljšajo svoje stanje v okvirju avstro-ogrsko monarhije. Slovenci in Hrvatje smo bratje po veri, po krvi in po jeziku. Marsikatero dobro, žalostno in veselo, smo preživelki skupaj v zgodovini, in tudi v novejšem času je naša usoda ena in ista. Narodni nasprotniki se z vedno večjo silo zaganjajo v nas ter spravljajo v nevarnost naš narodni obstoj. Slovenci in Hrvatje čutimo vedno silnejše nave držnih tujev na našo zemljo in naš jezik. Sila kola lomi. Čez meje, ki ločijo Slovence in Hrvate, smo si podali roke k skupni obrambi.

V nedeljo, dne 20. oktobra, je bil v Ljubljani zgodovinski dan, ko so si naši in hrvaški narodni zastopniki ter zaupniki podali roke v zvezo za skupno delo, za skupni blagor, za skupno srečo. Iz Hrvatske, Slavonije, Bosne, Hercegovine, Dalmacije, Istre, Goriske, Kranjske, Štajerske in Koroške so se zbrali naši voditelji, da se slovesno pred celim svetom izjavijo za hrvatsko-slovensko vzajemnost v vseh dobrilih in hudih časih. Ne škilimo preko mej naše države, ljubimo svojo vladarsko hišo, ostati hočemo zvesti avstro-ogrski državi, toda prosti hočemo biti, sami gospodarji na lastnih tleh, tlačiti se ne damo več. Naš narodni ponos se dviga in s tem naš odpor proti pritisku tujih narodov.

V svečano okinčani dvorani hotela Union se je odigral ta veličasten dogodek, ki v novejši zgodovini Slovencev in Hrvatov nima para. Slovenski in hrvaški poslanci ter člani vodstva strank so prihajali v resnem razpoloženju, zavedajoč se veležavnega dogodka. Iz Štajerske so se udeležili zbor: dr. Benkovič, Brečič, dr. Hohnjec, dr. Jankovič, dr. Korošec, Novak, Ozmec, Pišek, Roškar, Terglav, dr. Verstovšek ip. Vrečko.

Zborovanje je otvoril dr. Šusteršič, ki je med velikim navdušenjem pozdravil zbrane hrvaške in slovenske može odličnjake. Nato je bil izvoljen za predsednika zborovanja dr. Mile Starčevič, bivši poslanec v razpuščenem hrvaškem deželnem zboru, za podpredsednika koroški poslanec Grafenauer, za zapisnikarja bivši poslanec hrvaškega deželnega zabora Cesar Akačič in dr. Brejc iz Celovca. Dr. Starčevič se je izkazalo mu čast in je povdaranjal, da je misel združenja vodila že naše prve pradevede v 8. stoletju in da je potem ta misel vedno krepko živila do današnje dobe. Glavni govor v imenu Hrvatov je imel za tem bivši poslanec hrvaškega deželnega zabora, Stjepan Zagorac. Naglašal je: Današnji dan je zgodovinskega pomena za bodočnost slovenskega juga v habsburški monarhiji, v prvi vrsti za bodočnost Hrvatov in Slovencev, ki so se danes združili. Temelji za to združitev so bili stavljeni večkrat v zgodovini, tako n. pr. pred 200 leti leta 1712, ko so velikaši iz hrvaških in slovenskih dežel v Zagrebu sklenili, da pripoznajo za kralja na Hrvatškem samo onega člana habsburške rodovine, ki bo vladal tudi na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem. Pred 100 leti je pa cesar Napoleon združil Hrvate in Slovence skupaj v tako zvanou ilirsko kraljevino, ker je uvidel, da spašata ta dva rodu skupaj po krvi, zgodovini, zemljepisni legi in oziru na njih gospodarski razvoj. Kaj hočemo s to združitvijo? Hočemo, da živimo življenje, dostojno in vredno naroda z našo zgodovino in našega pomena. Nikogar nočemo ovirati v njegovem napredku, ampak zahtevamo, da se nam pripusti, da se razvijamo na svojem in s svojim. Mi nočemo nič drugega, kakor ustavnim potom doseči zakone, ki so v skladu z večnimi in nepremakljivimi načeli pravice. Mi hočemo zakone, ki bodo izvor blagostanja za vse narode v monarhiji in ne samo za nekatere. Zakaj bi ne mogla biti v naši državi srečna in zadovoljna in napredna Avstrija in Ogrska vsporedno s srečno Hrvatško in Slovenijo?

Zagoracev govor je bil mnogokrat sprejet z velikim navdušenjem. Ob koncu je predlagal sledečo rezolucijo, ki je bila sprejeta soglasno med viharji odrabovanja:

"Izjavljamo, da tvorimo mi Hrvatje in Slovenci eno narodno celoto. Vsled tega hočemo pristaši Stranke prava in Vseslov. ljudske stranke skupno delovati v duhu in pravcu programa Stranke prava za edinstvo, pravice in svobodni razvoj hrvaško-slovenskega naroda v okviru habsburške monarhije. V sestisti smo si, da so hrvaško-slovenske dežele odločilnega pomena za stališče države kot velevlasti, in kakor se zavedamo svojih dolžnosti napram državi, tako odločno zahtevamo in pričakujemo, da se zave tudi država svojih dolžnosti napram našemu narodu."

V imenu Slovencev je govoril dr. Šusteršič. Rekel je, da se moramo in hočemo varovati nesmiselnega in neplodnega kričaštva, gnilega liberalizma in "svobodomiselstva", ki nosi na jeziku svobodo vesti, ki pa v resnici zatira vsako prosto, neodvisno gibanje. Mi hočemo biti stranka resnega, treznega neuromnega dela. Ugovarjati hočemo podtkanju, da bi bilo hrvaško-slovensko združenje komu v kvar. To združenje je samo ob sebi umevna posledica večstotletnega pravnega, zgodovinskega in narodnega edinstva Hrvatov in Slovencev. Nagib za to združenje je ljubezen do domovine, namen pa skupno narodno, gospodarsko in izobraževalno delo za edinstveni hrvaško-slovenski narod v okviru habsburške monarhije. Daleko nam je vsako sovražstvo zoper druge narode. Nasprotno: mi želimo bratsko sodelovanje z vsemi narodi monarhije za veličino in moč habsburškega gospodarstva. Ako se pa na žalost obrača neutemeljeno sovražstvo drugih zoper nas, se moramo braniti in se bomo vselej tudi znali braniti. Mi tudi nočemo biti nedostopni v okviru naše lastne narodnosti. Nikdar nas ne sme zaslepiti strankarstvo, da bi ne pozdravljali in podpirali vsakega poštenega dela in stremljenja, ki je v prid našemu narodu, naj prihaja to delo in stremljenje od kogar hoče. Vrata so odprta na stežaj slesernemu, ki je poštene volje! Hrvatško-slovenski narod je eno telo, eno srce, ena duša! In še eno samo besed za sklep: Besed je zadosti, naj sledijo dejavnosti.

Dr. Šusteršičeve besede so našle pri zborovalcih navdušen odmev. Vedno so zopet in zopet zadeli viharji pritrjevanja po dvorani. Bilo je videti, kako je govoril slovenski voditelj vsem iz sreca. Predno je predsednik dr. Starčevič nato zaključil zborovanje, je zadonela po dvorani mogočna himna „Lepa naša domovina“, ki so jo peli zbrani stojte. V zavesti, da se je zgodilo nekaj velikega, so se potem zborovalci razšli.

Zvečer ob 8. uri se je vršil v Unionovi dvorani velik prijateljski sestanek. Razun hrvaških in slovenskih poslancev in zaupnikov je bilo došlo na stotine ljudstva. Nastopali so govorniki, pele so se pesmi, svirala je godba, vse pa je prevevala osrečujuča zvest, da smo Hrvatje in Slovenci narod enega duha in enega sreca. V imenu Štajerskih Slovencev je pozdravil dr. Korošec. Bil je lep večer, vrden zaključek dneva, ki ostane zapisan v naši zgodovini z zlatimi črkami.

Vojni ples.

Puške so začele pokati, topovi grmeti. Balkanski krščanski narodi so začeli vojni ples s starim dušmaninom krščanstva, s Turkom. Vsi opomini niso nič pomagali. Desetletja in desetletja so opominjale velike države Turčijo, naj poneha z grozovitostmi proti krščanskim svojim podanikom v Makedoniji in Albaniji, balkanske države so prosile Turčine za lepo raynanje z njihovimi brati po veri in po krvi, tlačeni narodi sami so prosili, zahtevali sprememb in se z orožjem branili. Vse je bilo zamani, Turčin je nadalje ropal, požigal in moril. Sedaj so dvignili Bulgari, Črnogore, Srbi in Grki svoje orožje proti Turku in se vojno silo navalili nanj.

Krvavi ples se je začel. Bojujeta se križ in polmesec, mohamedanstvo in krščanstvo, svoboda in trinostvo. Vojne sile na obeh straneh so precej enake. Nihče ne more danes reči, kje bo zmaga. Nekdaj je bila cela Evropa navdušena, ko se je zaslišal klic, da je treba na vojno zoper nevernike, da je treba Turke popolnoma pognati iz Evrope ven v Azijo. Narodi so takrat krščansko mislili in čutili. Dandanes

je žal drugače. Duh brezverstva je prešnil narode, židovsko časopisje obvladuje vse mnenje v Evropi, in žalostni glédamo, kako nekatere države srpo opazujejo pričeti boj balkanskih krščanskih narodov za krščanstvo in svobodo zlato, ali pa vsaj mirno drže svoje roke križem. Sreca nas Slovencev so ob strani narodov, ki gređo s puškami in topovi proti Turčinom, da rešijo svoje brate. Četudi se nahajajo vsi ti narodi v krivoverstvu pravoslavnega krščanstva, vendar kot kristjani so nam bližji nego mohamedanci, in mi le željo za njih zmago obenem združujemo molitev, da bi potem vsi skupaj prišli prejkoprej v naročje svete katoliške cerkve.

Vojska na celi črti.

Srbija, Bolgarija in Grška sodne 18. oktobra s svojim poslanikom v Cariogradu izročile napoved vojske Turčiji. Turčija je dala takoj svojim četam povelje, naj napadejo sovražne armade. Boj se je začel na celi črti. Srbski in bolgarski kralj sta takoj izdala na armado in narod bojni oklic, v katerem povdarijata, da mora bolgarski in srbski narod z orožjem v roki rešiti svoje slovanske in kristjanske brate iz turške sužnosti.

Kako stoje posamezne armade na bojiščih.

Glavna bojna moč bolgarske armade se nahaja ob srednjem toku reke Marice, to je vzhodna armada. Ta armada se pomika iz Plovdiva in ima glavni namen prodreti do Drinopļa (Adrianopol, Odřin in Jedren) in morda tudi dalje proti Cariogradu. Kakor se poroča, steje ta armada blizu 200.000 mož. Vrhovno poveljstvo bolgarske armade ima kralj Ferdinand sam, general Sawov je poveljnik armade ob Marici, njemu sta prideljena generala Ivanov in Petrov. Druga (zahodna) bolgarska armada, kateri se je pridružilo že nad 30.000 Srbov, steje s Srbi vred nad 100.000 mož, in prodira od Küstendila, oziroma Dubnice skozi Egri Palanko in Džuma-prelaz. Njena naloga je v zvezi z glavno srbsko armado premagati turško armado med Istipom in Skopljem (Üsküb), in se, če je mogoče, obrniti tudi proti Solunu. Tej bolgarsko-srbski armadi poveljuje bolgarski general Kustinev.

Glavna srbska bojna sila se je pomikala iz srbskega mesta Niš preko Leskovca ob reki Moravici skozi Vranje in Ristovac in prodira proti Skoplju (Üsküb), kamor vodi dobra cesta in železnica. Vrhovni poveljnik srbske armade je kralj Peter. Na desnem krilu srbske glavne armade prodira srbski general Živković s svojo armado, ki steje nad 30.000 mož. Ta armada koraka proti Mitrovici in Prištini in ima najbrž pamnen udariti nad Turke na Kosovem polju. Dve manjši srbski koloni (15.000 mož) na severu, zahodu imata namen prodirati ena skozi prelaz Raška proti mestu Novi pazar in se združiti potem s Črnogorci, druga še malo višje pa bo prodiral preko Javor-planine proti Bjelemu polju v Sandžaku Novi pazar. Poročila iz Srbije tudi pravijo, da se bori na srbski strani z 10.000 četaši vodja upornih Albancov, Isa Boljetinac, vendar ta vest še ni potrjena.

O moči in razvrstitvi črnogorske armade smo že poročali. Kakor se gibajo sedaj črnogorske čete, se pa da sklepati, da ima severna, to je Vukotičeva kolona, namen združiti se s srbskimi severozahodnimi in Živkovićevimi četami. Armada prineha Danila in kolona generala Martinovića pa hočeta vzeti mesto Skader na jugu. Pričakuje se, da bo treba na črnogorski strani mnogo truda, predno se bo Skader udal. Turki imajo baje v mestu do 20.000 vojakov; mesto je tudi močno utrjeno.

Grki imajo zbrano glavno vojno moč na severu v Tesaliji. Glavno zbirališče je bilo mesto Larisa. Ta armada, ki ji poveljuje prestolonaslednik princ Konstantin, steje nad 70.000 mož. Del te vojne sile je že vdrl čez mejo. Cilj te armade je prodiranje proti Bitolju (Monastirju); drugi del grške armade pa namenava prodreti proti mestu Janina v pokrajino Epir. Glavna stvar je, da po možnosti premagajo bitoljsko turško armado ter se vržejo proti Solunu.

Turška vojna sila je razdeljena v dve glavni armadi: vzhodno pri Drinopļu proti glavnemu bolgarskiemu armadi in zahodno, katere središče tvori mesto Skoplje. Glavna turška vojna moč je zbrana ob krog Drinopļa in steje nad 200.000 mož. Poveljuje tej armadi Abdulah-paša. Tej glavni vojni imajo Turki še prideljeno manjše levo in desno krilo. Zahodni

skopeljski armadi, ki hoče prodirati proti združeni srbski in bolgarski armadi in koloni generala Živkoviča, poveljuje Ali-Riza-paša. Prideljena sta mu Zekki-paša in Vasić-paša. Makedonska turška armada šteje baje na 150.000 vojakov. Divizijam v severni Albaniji, to je proti Črnogorcem in zahodnim srbskim četam poveljuje Mahmud-paša, turški posadki v Skadru pa Essad-bej. Koliko vojaštva so postavili Turki proti Grkom in kje je tamošnji glavni poveljnik, do sedaj še ni natančno znano.

Crnogorsko-turška bojišča.

Zadnjič smo poročali, da je vsak čas pričakovan, da zavzamejo Črnogorci turško trdnjavco Berane. Vukotičeva armada je po zavzetju Vizitorja pri Gusuju še 16. t. m. zavzela z naskokom trdnjavici Pepič in Najeri. Tukaj so zaplenili Črnogorec 2 turški zastavi, posadko pa so vjeli in odpeljali v Crno goro. Isti dan, dne 16. t. m., so Črnogoreci pred Berano zavzeli z naskokom dve važnejši turški trdnjavici, v roke sta jim padla 2 velika topova s streljivom vred. Drugi dan so začeli Črnogorci Berano močno obstreljevati. General Vojvodič je prodrl s svojo kolono turške čete na vzhodni strani ter je tako obkolil mesto. Turki so nato ob 11. uri izobesili belo zastavo, znamenje, da se udajo. Črnogorcev je padlo v Beranah v roke 700 Turkov, 14 topov in mnogo pušk, streljiva in hrane. Predno je korakal general Vukotič kot zmagovalec v Berano, je opravil v bližnjem samostanu zahvalno molitev. Krščansko ljudstvo v Beranu je Črnogorce vriskajo pozdravljal kot svoje rešitelje.

Vukotičeva armada je dosegla dne 19. in 20. oktobra zopet lepe zmage nad Turki. Zavzela je Gusiš in se je še isti dan pomaknila proti Plavu — ob jezeru istega imena — ki je tuji Črnogorcem padla v roke. Vjetih je bilo 280 Turkov, padlo pa je v boju nad 900 Turkov in Albancev. Tudi pri Berani so dosegli Črnogoreci nove uspehe. 2000 Turkov je namreč pod poveljstvom Assim-beja in Mahmud-Begoviča korakalo na pomoč Berani; Črnogoreci pa so jih obkolili in zajeli. Sam turški poveljnik Assim-bej je prišel Črnogorcem z večjim številom svoje čete v roke. Kralj Nikita je brzovljivo čestital generalu Vukotiču k slavnim zmagam.

Danilov srednja črnogorska armada je zavzela trdnjavice in utrdbe med Tuzinem in Skadrom. Nekatere vesti sicer trdijo, da so Turki zadnje dni pretečenega tečna prodri zopet do Dečiča nazaj, a tem vestem, ki jih pošiljajo v svet Turki, ni mnogo verjeti.

Južna črnogorska armada, katero vodi general Martinovič, si je na svoji poti proti Skadru še dokajlahko osvojila utrdbo Kostrinola, Vladina, Soza, Seliti in Gorici ter Radovac in Lipovino. Hujši boji so bili okrog utrdbe na gori Tarabos, katera je najvažnejša turška utrdba pred Skadrom. Dne 15. oktobra je en črnogorski oddelek, obstoječ iz enega samega rodu (rođ Lešjanov) po noči napadel goro Tarabos. V temi noči so se plazili Lešjani proti gorskim utrdbam in so bili že samo 1500 m oddaljeni od cilja. Tedaj pa so naenkrat turške ladje na Skadrskej jezeru vrgle električno luč proti gori. In prihodnji hip so začeli z ladji in z utrdb na gori streljati na črnogorsko četo stopovi. Črnogoreci so padali kot snopje. Strašni trenotki. A junaki niso odnehalni; imajoč gotovo smrt pred očmi, so planili na bližje šance in jih tuji zavzeli. Toda z višjih šance so deževale krogle kakor gosta toča in Črnogoreci so padali mož za možem. Ako bi ne bila noč, bi gotovo nobeden ne bil ostal živ. Rešilo se jih je od cekljinskega bataljona, ki katemu so pripadali Lešjani, le malo številce. Mnogo je rodbin, ki jim je padel v tem boju zadnji potomec. — Lešjani so napad na Tarabos izvršili na lastno roko brez povelja, ker so hoteli svojemu rodu pridobiti slavo.

Črnogorska armada je razdeljena v 56 bataljonov. Tudi celi črnogorski narod je razdeljen v 56 rodbov ali plemen. Člani poedinih rodbov so zbrani v svojih poedinih bataljonih. Tako pride, da se vojskuje ob strani oče in sin, brat pri bratu, in se tako podpirajo v sili.

Skader.

Cilj Črnogorcev takoj početkom vojske je bilo mesto Skader, ki je glavno mesto cele Albanije. Njegova lega ob Skadrskem jezeru je krasna, zdrava in romantična. Srbska narodna pesem nikjer ne slika tako divno prirodne lepote, kakor v nekolicnih vrsticah pesmi Ženitev kralja Vukašina, v katerih nam podaja živo in polno sliko prirode okoli Skadra:

Ali kak je Skader na Bojani!
Ko pogledaš brdo iznad mesta
Smokve vidiš in zelene oljke
In še one bujne vinske trte.
Ko pogledaš strmo dol pod mesto,
Valovi se tam pšenica bela
In okoli nje livada pestra,
Skozi teče zelena Bojana.

V Skadru je prebival kralj Vukašin, oče jugoslovanskega junaka kraljeviča Mařka. O skadrski trdnjavi si še sedaj pripovedujejo Albanci tole pravljico: Živila sta v Skadru ugleden ter bogat brat in sestra. On se je zval Rosa, a ona Fa, Rosa je začel graditi trdnjavco, ali kar so mojstrij po dne zgradili, to se je ponocni porušilo. Moral je ustaviti zgradbo. Ko je tuhtal, zakaj ta prikazen, nameril se je na nekega stareca, ki mu reče, naj vziša v zid živo ženo in gradnja se bo posrečila ter na veki držala. V tem času pride k svojemu bratu na obisk sestra Fa in ga nago-

varja, naj nadaljuje gradnjo. A ko ji brat reče, kar mu je starec pripovedoval, se sestra ponudi, da njo vzdajo v zid, in ko so jo začeli vzdavati, ker je imela majhno dete pri prsih, poprosi, da sme skozi odprtino zida, dokler še ostane živa, hraniti svoje dete. Tako se je zgodilo, pa se še danes kaže na obzidju mesta prostor, izredno bel, kot spomin onega dogodka. Ta pravljica še do danes živi med Albanci v posebnih narodnih pesmih. Skader ima 40.000 prebivalcev, izmed katerih sta dve tretjini muslimov (mohamedancev) in ena tretjina katolikov. Pravoslavnih je zelo malo, židov v Skadru ni. Govori se albanski in tudi v drugih jezikih. V Skadru ima prebivališče in stolno cerkev katoliški nadškof. Nahaja se v mestu katoliška in pravoslavna župnija, jezuitski zavod, frančiškanski samostan s sedežem provinciala, bolnišnica sester Pavlink in Zagreba, samostan šolskih sester Stigmatink, otročji vrtec sester Elizabetink in sirotišče sester Salezijank.

Bolgarsko-turški boji.

Glavna ali vzhodna bolgarska armada je prekoračila dne 18. oktobra turško mejo. Po več manjših bojih je prodrala naprej. Turško trdnjavco Kurda in so se nato obrnili proti močni turški trdnjavci ob reki Marici z imenom Mustafa-paša. Bolgarski polk, ki je napadel trdnjavco, je štel nad 1100 mož. Z velikim davdušenjem in z razvitim zastavami so napadli Bolgari turško posadko, ki je štela nad 2000 mož. Po tako vročem boju so Turki zbežali, in sicer tako hitro, da niso vzeli seboj ne mrtvih ne ranjenih. Bolgari so v trdnjavci zaplenili veliko streljiva in živeža.

Car Ferdinand, princ in višji armadni poveljnik Sawov so z bližnjih gričev zasledovali prodiranje bolgarske armade. Med potjo je srečal car Ferdinand prve vojake, ki so bili ranjeni pri Kurdkale in jim je čestital radi njihove hrabrosti. Po bolgarskem carju se bo Mustafa-paša odslej imenoval Ferdinandovo, kakor je to ukazal bolgarski general, kateri je trdnjavco zavzel.

Najbolj vzhodnemu delu bolgarske armade se je posrečilo zavzeti važno postojanko Mati in Tirnovo, ki bo prišla še mnogo v poštev pri poznejših bojih.

Kar se tiče Turkov, se vedno bolj umikajo za utrdbi okoli Drinoplja. Na tem prostoru, med Drinopljem namreč in med trdnjavco Kirklilise, bo v bližnjih dneh prišlo do odločilne bitke.

Bolgarski car Ferdinand armadi.

Car Ferdinand je izdal na armado bojni oklic, v katerem pravi: „Nezaslišano trpljenje naših rojakov v turški državi je izzvalo opravičeno nevoljo našega naroda. Ker so bila izčrpana mirna sredstva, katerim je bil namen, da olajšajo muke teh mučenikov, naših krvnih bratov in sovornikov, nismo kot verni bratje naših bratov mogli več ostati hladni in smo, podpirani po našem preljubem narodu, dali učak naši vrli armadi, da prekoraci mejo in začnejo boj proti stolnemu sovražniku. V tem, za blaginjo naše predrage domovine velepomembnem trenotku smo prepričani, da so vsi člani naše armade prešinjeni važnosti svoje naloge in upravičijo upanje, ki ga ima do njih narod. Naprej s pomočjo križa in orozja! Bog pravijoči naj vodi naše desnice!“ — Vojaštvo je ta bojni oklic sprejelo povsod z velikim navdušenjem.

Srbsko-turški boji.

Tudi srbske čete neprestano prodirajo v turško ozemlje. Glavna srbska armada, ki se vali iz Niša ob reki Moravi v Turčijo, je v nedeljo, dne 20. t. mes. zjutraj važno turško utrdbo Budjane. Prestolonaslednik Aleksander je s prvimi četami došel v mesto, kjer ga je pozdravljalo krščansko prebivalstvo kot rešitelja. Kolona princa Aleksandra se pomika dalje proti Prešovu in Prištini.

Čete generala Živkoviča so zasedle Novo Varož in prodirajo proti Prepolju. General Jankovič pa je zavzel v nedeljo, dne 20. t. mes. zjutraj važno turško utrdbo Podujevo. Na turški strani so se borili: 2 turške polke, 6 taborov Arnavtov in 3 baterije topničarstva. Večina turškega vojaštva je že pred bojem po noči zapustila mesto in se umaknila na jug proti Prištini. Srbi so napravili bogat plen: 1 zastavo, 80 šotorov, 11.000 patron in drugega streličja, 80 glav živine in živeža, med tem 100.000 kg suhorja (cvibaha). Vse okrožje, ki spača pod Podujevo, so proglasili Srbi za srbsko last in so nastavili svoje urade.

Grško-turški boji.

Tudi Grki zmagajno prodirajo v Turčijo. Glavna (severna) grška armada je pod poveljstvom prestolonaslednika Konstantina prodrla iz glavnega taborišča pri Larisi čez prelaz Meluna do turškega mesta Elasona, kjer so se dne 20. t. m. Turki iz močnih utrb postavili Grkom v bran. Boj je trajal 4 ure. Grškim četam je osebno poveljeval prestolonaslednik sam. Turki so se umaknili proti severu. En del grških čet pa prodira na jugovzhodni grško-turški meji v bližini morskega zaliva Arta proti turški trdnjavici Preveza. Tej grški četi poveljuje general Sumpafakis.

Črnogorsko junashvo.

O Črnogorcih je bilo že od nekdaj znano, da so hrabri narod. V vojski so Črnogoreci pravi junaki. Zadnji boji med turškimi in črnogorskimi četami so dali zopet črnogorski zgodovini novih junakov.

Ganljiv dogodek se je pripetil v Podgorici. Po boju pri Dečiču je prijezdil na konju vojak, ki se je komaj držal v sedlu, kajti topova krogla mu je zdrobila nogo nad kolenom. Toda obraz mu je bil vesel, vihtel je čepico in kljal: „Živila Crna gora!“ Vse se je zbiralo okrog njega in mu čestitalo z običajnim pozdravom: „Sretni ti rane bile!“ A kakšne so morale biti telesne bolečine tega junaka! — Dan za tem je krogla nekemu starčku zdrobila desno dlani; vzel je puško v levo roko in se umaknil v ozadje. Tu mu pride nekajti neki Malisor, ki bi bil šel rad v boj, pa ni imel puške. Ponudil je starcu denarja, da bi mu odstopil puško. Toda ta odkloni novce, da mu puško in nabaje ter pravi: „Pojdi in maščuj mojo roko!“

Vojaški zdravnik dr. Metanovič pripoveduje, da je obvezal te dni v Podgorici nad 10 ranjenih starčkov, starih nad 75 let. Neki uradnik je s solzami v očeh pravil, da ima 72letnega očeta, ki je šel prostovoljno na bojišče, in sedaj sin ne ve, ali je oče še živ ali mrtev. Sploh je čudno, da je med temi ranjenimi večina starčkov junakov. Vsled izgube krvi in bolečin leže onemogli in so mili za pogled kakor jagnjeta. Toda, da jih le spomniš na boj, pa jim zažare oči; ti se znajo boriti.

Strašne so te družinske žrtve, ki se vam odkrivajo med ranjenimi. Tu je med njimi starec blizu 70ih let; sam je lahko ranjen, toda na bojišču sta padla 2 njegova sina, a tretji je težko ranjen, četrти je še na bojišču. 14. t. m. je obiskala ranjence kraljica, in ko je izvedela starčeve usodo, se je ponudila, da mu osvobodi najmlajšega sina iz vojske. Toda starec je zajokal in rekel: „Ljubše mi je, da me na kose razsekate, nego da doživim tako sramoto.“ — Ondi leži drug starček, zastavonoša svojega bataljona; sam je lahko ranjen, v boju pa je izgubil sina. Vprašajo ga: „Kako je, očka?“ — „E, hvala Bogu, čez kak dan grem nazaj, da maščujem sina; zanj mi je žal, toda — hvala Bogu!“ — Na bojišču sta se borila drug ob drugem oče in sin. V dežju krogel opazi starec, da mu je sin, zadet v nogu, se zgrudil na tla. Hitro se vleže čezenj, da ga s svojim telesom brani. Ko so po boju pobirali ranjence, so morali mrtvega očeta potegniti s sina, ki je še živel.

Dva brata-dvojčka, ki sta dovršila letos bogoslovje, sta tudi oba padla na bojnem polju, kjer sta se poprej junaska borila za domovino.

Turški junaki.

Ganljivo se je izvršila predaja turške trdnjave Šipčanik Črnogorcem. Turški poveljnik je prišel s svojimi četami in prebivalstvom k mostu, kjer jih je čakal črnogorski princ Danilo. Ko so prišli Turki do tje, je zaigrala črnogorska vojaška godba turško himno; črnogorske čete so izkazale turškim oficirjem vojaško čast. Ko je oddal poveljnik vjetih turških čet prestolonaslednik Danilu svojo sabljo, mu jo je ta zopet vrnil z besedami: „Vi ste junak in junaku dam jaz sabljo nazaj.“

Turška grozodejstva.

Da se bo razumelo navdušenje kristjanov na Balkanu za vojsko, naj navedemo samo nekatere grozodejstva, ki so jih Turki zadnjič izvršili v sandžaku Novi Pazar. Nekemu starcu, ki so ga zalotili na begu, so iztaknili oči, odrezali ustnice in ga tako po habljenega zapodili preko meje. Male otroke enostavno morijo. Starce, ženske, može odvajažajo nasilno v Malo Azijo. V selo Mokrinje je udrlo 600 turških vojakov in so pomorili vse, kar jim je prišlo pod nož. Pomorili so tudi vse dojenčke. Enako klanje so uporili v Širih vaseh. V vasi Migiči je umrlo mnogo oseb vsled kranja Turkov. Kmeta Milosavljeviča so obglavili, kmeta Pevanca nasadili na kol, drugih 6 so drugače umorili, a Janjiča razkosali. Popu Bakalinu so odsekali vojaki spodnjo čeljust z brašo vred. Popu Bodravcu so odsekali nos. V Valternicu so zažgali cerkev in nato popa Savico obglavili. Mnogim otrokom so prerezali vratove. Pri Raški so turški vojaki razmesarili duhovnika Filipa Kusmanoviča; predno je izdihnil, so mu odrezali nos, obrili brašo in brke ter odtrgali ustnice in podbrašek. Duhovniku Petru Bakalinu so tudi odrezali nos. Nekoga srbskega kmeta iz Gradiške so naravnost rezali in obesili na vejo nekega drevesa. Nekega drugega so naboldili na kol tako spretno, da ni mogel takoj umreti in mu potem odrezali glavo. Neki Peranec in Šašinac s še petimi drugimi Srbi so bili ubiti in potem razmesarjeni. Kakor duhovniku Kusmanoviču, se je godilo tudi njegovemu bratu; ker pa ta ni imel braša in brke, so mu odrezali ušesa. Nekemu starcu so izkopali oči, nekega otroka so živega razmesarili. Pol dne hoda v Vranje so ti vredni potomci svojih očetov ubili eno celo srbsko družino. Vse to se je zgodilo v zadnjih dneh!

Med Srbi v Sandžaku vlada vsled teh grozodejstv splošno razburjenje, posebno še, ker javljajo, iz Bitolja o enakih grozodejstvih. Ni čuda potem, da vlada tudi v Srbiji najhuje ogorčenje in navdušenje za boj. Prebivalstvo viharno pozdravlja vojno, da bi rešili brate v sandžaku iz tega mučenstva. Evropa, sramuj se! In z Evropo vred tudi socialna demokracija, ki ima sicer polna usta usmiljenja, a označa boj proti takim zverinam za — kraljevo pohlepnost po novih deželah.

Kako občujejo srbski častniki z moštvom.

Lepo je življenje v srbskih taborih ob meji. Tudi v mirnem času vladajo med srbskim oficirjem in moštvom prijateljske razmere. Sedaj so pa te razmere še veliko lepše, ker morajo skupno prenašati vse napore in bodo skupaj tudi kri prelivati.

Lepe reči se pripovedujejo o srbskem majorju Arandjeloviču, poveljniku I. bataljona 7. pešpolka.

m Sv. Martin pri Vurbergu. Pri nas se vrši v nedeljo, 27. okt. po rani maši v gostilni gospe Ane Amer gospodarski shod. Govori g. Fr. Zebot iz Maribora.

Ptujski okraj.

p Ptuj. Prijaznost ptujskih mestjanov proti slovenskemu ljudstvu se je pokazala zopet v pravi luči. Nek ptujski mogočež ima v Gornjem Mestnem vrhu viničarijo. Ta gospod si je pri svoji viničariji sezidal „verando“ v smeri proti občinski cesti. Naš vrli občinski zastop je takoj vse potrebno ukrenil, da se je morala že sezidana „veranda“, ki je bila blizu 1 metru na občinskem svetu, odstraniti. Zdaj pa se je imenovan gospod hudo raztrogotil. S srdom napoljen, ker se je moral pokoriti slovenskim možem, je dal zakleniti svoj studenec, da si sosedje, ki so v celi zadeti popolnoma nedolžni, ne morejo, oziroma ne smejo od tod nositi vođe. Tako ravnaajo ljudje, ki so od Slovencev obogateli.

p Sv. Lovrenc na Dravskem polju. V nedeljo, dne 20. oktobra ob 1/2. uri popoldne je v Apačah pri posestniku Matevžu Černevšek izbruhnil ogenj; zanebil je 3leten otrok. Zgorelo je celo poslopje in ves živež, orodje itd. Škoda je le deloma pokrita z zavarovalnino. — Tukaj že dolgo nismo imeli tako slabe letine kakor letos. Poletne pridelke je uničila toča, poznejsi pa niso mogli dorasti in dozoreti vsled hladnega in mokrega vremena.

p Vurberg. Že več kot eno leto me naši štajerčljanci napadajo v „Štajercu“ ter mi dajejo svoje nauke. Jaz sem jih pustil ves čas v miru, pa enkrat jim vendar moram nekaj povedati. Prijatelji, vaši napadi izvirajo iz samega sovraštva in maščevanja. Vaše nauke odklanjam; od takih, ki imajo toliko masla na glavi, ne sprejemem in ne bom sprejemal nobenih naukov. Delajte le naprej, kakor ste navajeni. Kaj boljšega od vas ne pričakujem. Lagajte, zavijajte besede in zabavljajte čez me tako dolgo, da se boste naveličali, ali da se bo „Štajerc“ vas naveličal. Ptič se spozna po petju in perju, vi pa po hinavščini in zavijanju besed. Zato ste vredni „Štajerca“, „Štajerc“ pa vas. Toliko dopisnikom „Štajerca“ v odgovor! — Al. Kokelj.

p Muretinci niže Ptuja. Da bi odgovarjali na vse neučnosti, ki jih prinaša ptujsko glasilo nesrečnih šnopsarjev v številki 39 pod naslovom „Iz Muretinc“, se nam niti ne zdi vredno. Le na eno odgovarjamo. Naš veleučeni, nam dobro znani dopisunček nas takorekoč kliče na korajžo s tem, da bi se sli k njemu vzgledov učit (toda ne vemo kakšnih), moramo o tem veleučenem štajerčljancu nekaj obširnejše izpregovoriti, da bodo tudi drugi ljudje vedeli, kdo je pravzaprav naš muretinski „invalid“. Kakor štajerčljanci in nemškutarji sploh, je naš dični „velenemškutar“ prava nadloga za občino. Enkrat nadleguje predstojnika s svojimi prošnjami, potem se tožari s sosedji, in drugič si zopet privošči koga drugega v obdelovanje, za koga pač ve, da ne trobi z njim v štajerčljanskem rogu. Začetni čas se zaletava v volilno komisijo, ki je poslovala dne 30. avgusta pri občinski volitvi. Ker pa on ni bil izvoljen, je vposlal neki ugovor, ki ga je pa e. kr. okrajno glavarstvo v Ptiju zavrnilo. Mi bi o vsem tem molčali, ker pa omenjeni v svojem neslavnem dopisu hvali svojo modrost, da zna nemško pisati in čitati, in zna več, kakor vsi, ki berejo „Slovenskega Gospodarja“, mu moramo povedati, da se naj gre najprej k „Štajerčevemu“ uredniku učit slovenski, potem nemški in volilnega zakona, da bo vedel, kateri paragrafi kazenskega zakona vzamejo volilcu volilno pravico, predno bo drugič volilni komisiji „kašo mešal“ in delal glavarstvu nepotrebitno delo.

p Oslušovel. Grozna vest je pretresla v nedeljo, dne 20. oktobra zjutraj našo vas. Prejšnji večer je bleblež, zadel od puškinega strela, Franc Roškar, posestniški sin iz Gajovec. Zlōčinec, ki je izvršil to dejanje, je doma iz Breznice in je obenem bralec ptujskega „Štajerca“. Ustreljenec je bil že večkrat obsojen zavoljo tepeža. K temu groznomu dejanju je zapejalca zlōčinca grda strast in nesrečno žganje, katerega se je zlōčinec pred tem groznim zločinom nasrkal. Ta žalosten dogodek ti da, mladina, zopet svarilen vzgled, da je boljše zvečer vzeti v roke kakš dober list ali knjigo, kakor pa se postavljati v nočno nevarnost in pokajkovati po šnopsarnah. Vi starisci pa skrbite vestno za dobro odgojo svojih otrok.

p Ormož. Umrl je v Frankoveh pri Ormožu posestnik Jurij Prapotnik, N. v. m. p.!

p Ormož. Ne pritrdiri vsaki trditvi Jurtelove „Sloge“, toda kar je zapisala v zadnji številki o Plojevih dijetah, to je res. Naš bivši poslanec je res dal svoje dijete za pijačo, to smo posebno videli pri zadnjih državnozborskih volitvah. Pilo se je takrat na tuj račun, da je bilo groza. Z vinom in šnopsom so se pridobilivali pristaši, kar se ni dalo narediti z lažjo in zavijanjem. Marsikateremu pristašu se je celo gabilo, na kak ostuden način so se naši ljudje zastrupili z alkoholom, samo zaradi par ljubih glasov. Volilno vino in šnops sta naredila velikansko škodo v okraju, in mi si ne moremo misliti, da človek, ki prideva ljudstvo s takimi sredstvi za-se, res ljubi narod in domovino. Pilo, klelo, zabavljalo se je, kakor še nikdar. Plojevi volilni korteši so skušali vzbudit vse ljudske strasti. Škoda je bilo denarja v ta namen. Liberalci pravijo, da so volitve v celiem okraju stale Plojevo stranko do 20.000 K. Pa saj smo tudi videli ljudi, ki imajo celo leto sušo v svojih žepih, da so naenkrat nastopali s petaki in desetaki. Lačni liberalni študentje, ki sicer gledajo za vsakim krajcarjem kakor lačen pajek za muho, so postali naenkrat denarni mogotci. Škoda, ki so jo naredile Plojevo dijete, s

katerimi se „Sloga“ hvali, našemu ljudstvu, je bila velika in ostane vsakemu poštenemu človeku v okraju nepozabna. Boj nič ne škodi, ampak s pijačo se ne sme voditi.

p Ormož. Pretečeno nedeljo se je vršil zopet redni mesečni shod Mlađeniške in Dekliške zveze. Predsednik Sever je predaval o Balkanu ter o ravnočar se vršeci vojni. Predaval je načrtje o prijateljskem razmerju med hrvaškim in slovenskim narodom, kajih voditelji ravno ob tem času zborujejo v beli Ljubljani. Nato je predaval predsednica Dekliške zveze, mladenka Kralj, o slabem vplivu protikatoliških časopisov na naše katoliško ljudstvo in o dolžnostih vsake mladenke, širiti med naše ljudstvo naše časopise ter o medsebojni složnosti. Nato se je vršil razgovor o načrtju poslovanju Mlađeniške in Dekliške zveze. Razgovora so se udeležili: gđe. Kuharič, Kolarič, Kralj, Malec in g. Ivanuša. Vse člane, oziroma članice, se ponovno opozarja na prihodnje nedeljo, to je dne 27. t. m. se vršeci izvazredni občni zbor in odborovo sejo v društvenih prostorih, in sicer takoj po večernicah.

p Lešnica pri Ormožu. Pretečeni petek je uničil požar vsa obširna poslopja g. župana in gostilničarja Habjaniča. Poleg drugega je zgorela tudi živina, krma, stroji itd. Škoda je velika.

p Središče. Nekaj zanimivega vam poročam iz Središča. Lansko leto smo dobili nove, dolgo zažljene orglje. To je gotovo vse hvale vredno. Ali nekaj leži na tej stvari. Orglje sedaj imamo, pa pevce ne. Naš napredni organist nikdar ne nastopi v cerkvi s svojim pevskim zborom, kakor se je to v začetku pričakovalo. Svoj naročni pevski zbor pa najbrž hrani za sokolske veselice in slavnosti v Rakitiju, kjer je veselo in se bo zraven tudi pelo: Hola rija rajska, hola rila lo.

p Sv. Križ tik Rog. Slatine. Dne 21. t. m. se je poročila vrla korna pevka iz ugledne in velespoštovane rodbine Rupeške, Marija Gobec, z vrlim mladeničem iz župnije Sv. Benedikta v Slovenskih goricah, Janezom Neuwirth. Pri veseli gostiji so se spomnili gostje na predlog zavednega rajnkovškega župana gosp. Janeza Roškar tudi Slovenske Straže in darovali 20 krov 68 v. Mladi dvojici naše najprisrješje čestitke!

p Svetinje. Tombolo prireši vojaško veteransko podporno društvo v nedeljo, dne 27. oktobra 1912 pri g. Matjažu Pihlar v Zerovinah. Začetek ob 4. uri popoldne. Po tomboli prosta ljudska zabava. Svira veteranska godba.

Ljutomerski okraj.

1 Ljutomer. V tukajšnjo šolo-realko se bodo vsprejemali učenci v ponedeljek, dne 4. novembra t. l. ob 9. uri dopoldne. Zglasiti se je v Šolski sobi na glavnem trgu v Ljutomeru. Vsaki na novo prišedši učenec naj prinese s seboj zadnje šolsko izpričevalo od tržke šole, ki jo je objekoval preteklo leto.

l Radgonski okraj. „Bindiš, bindišer trol“, se pogosto vslipje iz olikanih ust nekega odlikovanega šolnika, da blažilno vzgojuje slovenske otroke. Bajega je učiteljstvo nekdaj zelo čislalo in mu poverjalo odlična in odgovorna mesta. V zahvalo slovenskim gospodom učiteljem, pa je zdaj vse „bindiš, bindišer trol“. Ne dvomimo, da je oblastim to znano.

l Radgonska oklica. Na slovenski meji se vzdržujejo nemške šole za nemščino. Otroci se naj naučijo nemško. Že prav. Slišimo, baje se namerava na nemški meji ustanoviti slovenske šole v Halbenraju.

l Krizevci. Voštvo naše opekarne je nastavilo Križaničevega študenta menda zato, da lažje napada naše voditelje in naša dekleta v „Narodnem Listu“, kot — uradnika. Križanič pa uradniki opekarne, zanimalo, kajne da?! Mesto, da bi se nastavil kak trgovsko naobražen mož, pa se nastavi človek, ki dela zgago v celi fari. Kmetje, ki ste žrtvovali tisočake za opekarino, zahtevajte, da se nastavi trgovsko naobražen uradnik; če pa hočejo imeti liberalci liberalnega križanča, naj vam izplačajo deleže in — ohranijo Križaniča. Ce se razmere ne urede, bomo še govorili.

l Sv. Jurij ob Ščavnici. Naša Slomšekova slavnost, ki smo jo priredili dne 6. oktobra, se je vršila v obči zadovoljnost. Slavnostni cerkveni govor je imel priljubljeni organizator mladine, vč. g. dr. Hohnjec, ki nam v krasnih besedah razloži versko-narodno delovanje velikega Slomšeka in ga priporoča v izgledu, osobito mladini. Nato nastopita predsednik domačine Mlađeniške zveze, A. Plavec, in za njim Lj. Poljanec od Sv. Antona v Slovenskih goricah, ki tudi zaključi zborovanje. Popoldne po večernicah se je slavnost nadaljevala po tem-le redu: Domaci tamburaši so otvorili slavnost, na kar je sledilo petje domačega pevskega zborja. Nato nastopi č. g. kaplan Ratej, ki pozdravi in zahvali navzoče goste, domače in sosedne, v prvi vrsti vč. g. dr. Hohnjeca za njegovo požrtvovalnost. Razloži v kraških, pa jedernatih besedah Slomšekovo delovanje kot duhovnika, učitelja in vzgojitelja mladine. Vč. g. dr. Hohnjec nas navdušuje za Slovensko Stražo, razloži nje pomen ter nas vspodbuja, naj pomagamo z milimi darovi svojim zatiranim obmejnima braatom. Sledita dve Slomšekovi deklamaciji in poklonitev 7 belo oblečenih deklije Slomšeku. Nastopi še vč. g. kaplan Fr. Stuhec od Kapela, ki kot popoldne slavnostni govornik navdušuje posebno mladence,

naj bodo po vzgledu Slomšekovem neustrašeni, ko gre za čast božjo in blagor domovine. Mlađenič naj bo odločen, hraber vojak, ne samo cesarju, ampak v prvi vrsti napram Bogu in mili svoji domovini. Zastopnik gornjeradgonske Mlađeniške zveze kaj lepo povdaria: Mladina, če hočeš slaviti Slomšekov spomin, posnamej v prvi vrsti njegove čednosti. Med posameznimi točkami so zapeli posamezni pevci Slomšekove pesmi. Z gledališko predstavo se je končala naša slavnost. Sledila je še prosta zabava, srečolov in šaljiva pošta v novi gostilni g. Lasbaherja. Prodajale so se tudi Slomšekove razglednice in šopki v korist Slovenski Straži. Da se je naša Slomšekova slavnost tako lepo obnesla, smo v prvi vrsti dolžni se zahvaliti slavnostnima govornikoma vč. g. dr. Hohnjcu in g. Kaplangu Stuhecu. Ti pa mladina, posebno Šentjurška, ovaj nauke, ki si jih slišala ta dan, da bo tvoje delovanje tudi v resnicu po geslu nesmrtnega Slomšeka.

1 Sv. Jurij ob Ščavnici. Dne 18. oktobra ob 6. uri zvečer je zgorelo gospodarsko poslopje z vso kromo vred M. Klemenčiču, posestniku v Kočkem vrhu, občina Kraljevi. Začgal je bleten otrok. Starši, pazite na otroke, ne pustite jim, igrati se z ognjem. Nesrečno družino priporočamo usmiljenim srcem, ker je zavarovana le za majhno svoto.

1 Sv. Križ na Murskem polju. V nedeljo po vse svetnikih, dne 8. novembra ustanovimo pri nas Dekliško Zvezo in žensko podružnico Slovenske Straže. Govorit pride slavni organizator slovenske mladine vč. g. dr. Josip Hohnjec iz Maribora. Spor. I. del se vrši v cerkvi in sicer ob pol 10. uri pridiga g. dr. Hohnjeca, potem slovenski sv. maša na namen križevskih mladencov z njihovim skupnim sv. obiskom. II. del se vrši v društveni dvorani in se začne ob 1. uri popoldne z govorom g. dr. Hohnjeca, ter se nadaljuje po večernicah. Vrstijo se govorji petje, deklamacije domačih in tujih deklet. Vabijo se razven vseh križevskih deklet posebno tudi njihovi starši, da bodo vedeli, zakaj se gre, in sosedne Zvezde, da pridejo navduševat svojo najmlajšo sestrico. Prireditve je vstopnine prosta.

Slovenjgraški okraj.

s Soštanj. Smrtna kosa nam je vzela osebo, katero bomo v naši fari še dolgo pogrešali. Trgovka Josipina Ravljen se je dne 18. t. m. ob 1. uri zjutraj preselila na boljši svet. Že dalje časa jebolehalo, letos pa jo je jetika spravila v posteljo; postal je sicer bolje, ali začetkom meseca septembra je morala zopet leči. Odlikovala se je po svoji pobožnosti, bila je 4 leta prednica tukajšnje Dekliške Marijine družbe, za katere prospel je mnogo storila. Posebno ljubezen je imela do otrok, katere je ráda zbirala okrog sebe, bodisi doma v hiši ali v cerkvi, kakor tudi v vrtu Marijine družbe; z njimi je molila, prepevala in jih z lepimi nauki napeljevala k dobremu. Bila je požrtvovalna v pravem pomenu besede, in pri svojem delovanju ni iskala dobička in časti, pripravljena za dobro storiti vse storiti in vse žrtvovati; zato jo je pa tudi Bog obiskoval s trpljenjem in tudi preganjanje ji ni izostalo.. Upamo, da že hvale sicer ne potrebuje, a v blagem spominu nam bo ostala za vedno. Tudi obilna udeležba pri pogrebu dne 30. oktobra popoldne je pokazala, kako so jo ljudje spoštovali.

Konjiški okraj.

k Konjice. Trgovec Pavel Ogorevc je bil v Celju izvoljen za odbornika liberalne stranke. Vprašamo ga, če bo po programu liberalne stranke vodil bo proti „klerikalcem“ do skrajnosti tudi v trgovini ali pa — kot narodni trgovec odložil dvomljivo čast odbornika liberalne stranke. Po njegovem odločitvi, katero pričakujemo v kraškem, bomo uravnali svoje postopanje proti njemu. Vprašamo ga nadalje, če spada pod narodno-obrambno delo kvartanje z narodnimi napsotniki dr. Kadiunig in dr. Lederer, in če se res uporablajo precejsnje svote, katere se dobes pri teh igrah, v prid — Südmarki.

Konjice. Srečam sina z očetom in od daleč slišim, kako se po slovenski ž njim pogovarja. Ko pride bliže, pozdravi sin, ki je prišel menda iz tujine: „Habe die Ehre“ in na odločno slovenska različna vprašanja noči dati slovenskega odgovora, ampak nemškega. Ko se oddaljam, govor z očetom zopet slovenski. Žalost me je obšla, ko sem se zopet prepričal, kako se nekateri slovenski ljudje sramujejo slovenske in klatijo tuto nemščino, čeravno se mu vse smejijo. Ah ubogi slovenski jezik, ali si res tako malovreden? O ne! Le Slovenci so nekateri tako malo zavedni.

k Kebelj na Pohorju. Grozovit prizor se je dogodil pri nas v noči od 19. na 20. oktobra. Snopski pomočniki so se med seboj stepli, tako, da je bil pri tem ubit kmečki fant, oziroma že posestnik A. Urleb iz Modriča p. d. Posjakov. Pozno v noč so poprej popivali snopski kar po litrih pri Lešniku. Veseli praznik se je obhajal drugod, pri nas pa je bila žalost, ker samo za streljaj od župne cerkve je ležala na Žečnikovi njivi nesrečna žrtva pogubnega snopsa, dokler ni prišla komisija, na kar so ga odnesli v mrtvašnico, kjer se je v toreki vršilo raztelesenje. Cudno je to, kakšna postava velja za naše trgovce pri prodaji snopsa. Pije in prodaja se kako, kedaj in kjer kdo hoče, samo, da gre „kselt“, ker snop bojda najbolj nese. Tu je treba odpomoči.

Celjski okraj.

e Celje. Vsled sklepa na glavnem zboru liberalne stranke so nekateri še bolj ognjeviti pristaši začeli zopet agitirati za liberalno časopisje. To je treba vedeti, da se tudi od naše strani kaj stori. Sedaj je gotovo agitacija za „Sloveni Gosp

ko prinaša tako lepa poročila o vojski. Gledal sem slučajno ljudi v okolici, kako jih je kar še naenkrat radovedno tiščalo glave v „Slov. Gospodarja“ ter naravnost požiralo novice o vojski. Tudi povesti so lepe. „Gospodarske Novice“ pa so že splošno znane in priljubljene pri pristaših in nasprotnikih. Sedaj je ugoden čas za agitacijo, a tudi potreben, ker so tudi liberalni bimbeki na delu. — Umrl je bivši mesar g. Jožef Baumann.

o Hmelj. Kupčija s hmeljem je postala tudi v Žalcu mirnejša. Cene ne napredujejo več. Povprašuje se sedaj najbolj za boljšim hmeljem, za katerega se je plačevalo celo 160 K za 50 kg. Prodajalci zahtevajo vedno višje cene, radi tega je promet mirnejši. Cene: 130—135 K za slabejši, 135—140 K za srednji, 140—145 K za srednje dober in 145—160 K za prima hmelj. Tuji hmelj pa v tej dobi skor nič ni prišel in poštev, ker se ga je silno malo spravilo na trg.

c Zalec. Načelstvo novo ustanovljene Kmečke hranilnice in posojilnice v Žalcu naznamna, da je zadruga začela poslovali dne 20. oktobra 1912. Za sedaj ima svoje uradne prostore v pritličju kaplanije v Žalcu, kjer se dobijo ob uradnih dneh tudi vsa potrebna pojasnila. Urađni dan je vsako nedeljo dopoldne. Obrestna mera za hranilne vloge je 4%, za posojila 5%. Kmečka hranilnica in posojilnica je ustanovljena za župnije Žalec, Gotovlje in Zgornja Ponikva. Posojila se dajejo samo udom, hranilne vloge se sprejemajo kakor pri vsaki posojilnici, od vsakogar. — Načelstvo.

c Iz okolice Žalec. Začnjo nedeljo, dne 20. t. m., se je naglo raznesla vest, da je začela poslovali v Žalcu nova posojilnica. Če sklepamo iz kislih obrazov žalskih liberalcev, bila je za ljudstvo nova posojilnica nujna potreba. Med drugimi zanimivimi dogodki v nedeljo je bil tudi ta: dobro poznan bogataš Edi Kukec je prigovarjal nekaterim, naj mu grede menjat denarja v novo posojilnico. Tisti, ki smo ga slišali, smo se pomenljivo spogledali in potem povpraševali, kako je mogoče, da bi bil bogati in napredni Žalec tako reven, da bi ne mogel Edi-ju Kukcu menjati denarja, ki je gotovo še od dobička, ki ga je napravil Edi lani pri hmelju. Vsekakdo je za novo posojilnico lepo znamenje, če je bogataš Kukec že sedaj prepričan, da nova posojilnica lahko menjuje njegove debele bankovce. Posojilnica bo morala biti Edi-ju hvaljena za tako izvrstno priporočilo. — Ker je posojilnica, o kateri pravijo, da jo vodijo zanesljivi pristaši Kmečke zvezze, še čisto nova, bi ji že danes svetovali, naj bo previšna pri dajanju posoil. V Žalcu je namreč več strašno naprednih možkarjev, ki še lastnih hlač nimajo na sebi, avendar hočejo biti med vodji žalske naprednosti; ti ljudje se tudi „klerikalnega“ denarja ne bi branili.

c Braslovče. V poročilu o zabavnem večeru je po neljubi pomoti izostalo ime gđč. Zofke Šketa, ki je s pobiranjem vstopnine mnogo pripomogla do ugodnega gmotnega uspeha; tudi njej gre zahvala.

c Sv. Jurij ob juž. žel. Mi od Sv. Jurija ne moremo prav nič čestitati nekaterim Teharčanom in Sentlovrenčanom, ki so dali svoje otroke na novo v nemško šolo v Štore. Morda so šli „Štajercu“ na lim, ki pravi, da se brez nemščine nikam ne pride. Kakor bi bila blažena nemščina res vse na svetu. Mi pa vemo, da utegne eden nekaj nemški znati, in „gospoda špilati“, misleč, da je sedaj res gospod, ko zna nekaj nemški, nazadnje pa pride na kant, ker se mu ne ljubi delati; takih slučajev ni malo. Sosedje! Bodite začudovljeni, da imate slovensko šolo v bližini; te se držite! Slovenske matere otrok naj se vzgojuje v narodni šoli! Če tudi hodiš v fužino delat, siliti te nikdo ne more, da bi zavrgel svoj materni jezik; narava sama se temu protivi. Volja božja je, da si Slovencev; to naj ostanejo tudi otroci. Daj jih v slovensko šolo nazaj!

c Dramlje. Naši liberalčki, katerih je seveda prav malo, so postali zadnji čas zelo razburjeni ali nervozni. Vzrok bolezni se različno tolmači. Mi pa, ki poznamo politične bolezni liberalcev, smo vzrok bolezni hitro izsledili. Kakor je že splošno znano, vršile se bodo v Kratkem pri nas občinske volitve. Da pa delajo te bližajoče se volitve velik strah v naših „boljših“ krogih, se samo ob sebi razume. Začnjo čase se je začel naš odlidki mož na razne načine prati, da bi si pridobil izgubljeni ugled. Pisal je celo v celjski evangelij par političnih neslanosti ter končno zahteval podpis dopisnika „Slovenskega Gospodarja“. Mihec, slabo si zadel. Kaj misliš, da boš ti nas učil, kaj smešmo pisati v „Slovenskega Gospodarja“? Kedaj si nas pa si prosil za dovoljenje, ko si pošiljal dopise v „N. List“? S tem jasno pokazemo, kako zlobno nespametni so liberalci. Na noben način jih ne smemo pustiti do krmila pri občini; kajti ako dobi take vrste oseba vjeti v roke, smo izgubljeni. Čez nekaj tednov bodo drameljski volilci poštano obračunali z liberalci. Ker pa je skoraj gotovo, da bodo na znanih krajih zopet lovili volilce s šnopsom, guljažem, tobakom in drugimi rečmi, se že naprej opozarja, da je to protipostavno ter naj vsak, ki bi kaj sličnega opazil, takoj naznani na merodajnem mestu. Na vsak način pa mora izginiti zadnji liberalec iz našega občinskega odpora, zakaj imamo dovolj naših mož domačinov, ki so zmožni, voditi občinske posle. Torej dragi drameljski volilci: Na noge zdaj, ko je še čas, vsi na dan volitve neusitrašeno na bojišče in zmaga je gotovo naša. — Drameljan.

c Sladka gora. Nedavno je uničil požar lepo gospodarsko poslopje g. M. Šebat. Škoda znaša 7000 kron. Poslopje je bilo le za majhno ceno zavarovano, premičnine in pridelki pa sploh ne. Zgorelo je vse: seno, slama, stiskalnica, ki je bila še nova, sre-

ji, gospodarsko orodje in živež. Radi hudega vetrarja se ni dal nič oteti. Ogenj je nastal pri sosedu Krumpaku, po domače Medvedu, od koder se je razširil ogenj na Šebatovo hišo. To vrlo rodbino obiskujejo leta za letom nesreče; ena žalost se kopči za drugo.

c Tinsko. V nedeljo, dne 13. oktobra, se je pri nas vršila volitev starešinstva. Vkljub temu, da je nekdaj župan Franc Novak — imogrede povedano, da ga občani tako spoštujejo, da ga zdaj niti v odbor niso volili — vložil rekurz, je volitev potrjena. Kajti razsodilo se je, da ni vzroka za rekurz in da ni bil vložen na pristojnem mestu. Vrhnu vsega pa še ni bil vložen v postavni roku. Tako imamo zdaj na Tinskem zavednega katoliškega moža za župana, M. Fajs-a, svetovalci in odborniki pa so tudi vsi verni krščanski možje. Slava njim!

c Trbovlje. Naša občina namerava napeljati izpod Planine čez Klek za vodičko okolico vodovod. — Rudar Anton Vidmar je zabodel tesarja F. Miheliča v nekem prepisu z nožem za tilnik tako hudo, da so ga moralni težko ranjenega takoj spraviti v bolnišnico. — Naši so pri Vidmarjevi gostilni ubitega 25letnega rušarja Lovrenca Frajle. Pijan je hotel iti po lestvi prenovečevat na hlev, pri tem pa mu je spošrsnilo in se je pri pačetu ubil. — Premoga se letos zelo mnogo razpošilja na vse strani. Vsakdan ga gre nad 240 vagonov po progah južne železnice na razne kraje.

c Sv. Miklavž nad Laškim. V štev. 35 „Slovenskega Gospodarja“ piše nek dopisnik o nekem Pavlu Ramšaku, kateri je umrl dne 7. decembra 1911 v Aguilu v državi Colorado v Ameriki in je zapustil 12% milij. krov premoženja. Omenjeni Ramšak je bil avstrijski državljan in štajerski rojak. Oblasti namreč iščijo dediča po umrlem Ramšaku. V Ložah, hiš. štev. 13 je bil rojen Jurij Ramšak; pri hiši se je reklo tedaj pri Martinu. Oče ga je dal študirat v Celje na gimnazijo; potem pa je izstopil iz zavoda zaradi pomanjkanja denarja približno leta 1864 kakor trdi dopisnik. Bil je uslužben pri pošti, pozneje se pa ni več vedelo o njem, kje da je. To pa je bil Jurij, ne Pavel Ramšak. Njegov oče je bil mali posestnik v Ložah, pol ure od Rimskih toplic, spominjajo se ga še vsi starejši Smiklavčani. Tukaj ne živi nihče več od tiste rodbine. Toliko v pojasnilo.

c Zahvala. Gospod Florjan Rak, posestnik v Sp. Gorčah je izročil podpisano šolskemu vodstvu za tukajšnjo šolarsko kuhinjo sveto 30. K, kateri zmesek je vplaval g. Vincenc Rudl iz Sp. Gorča valed sodniške poravnave v sporni zadevi, ki jo je naspril proti omenjenemu občetu spoštenemu posestniku in g. J. Puncer, posestniku iz Sp. Gorč. Zato naklonitev naj bo na tem mestu izrečena omenjenima gospodoma najprisrješnejša zahvala. Šolsko vodstvo v Braslovčah, dne 18. okt. 1912.

c St. Jur ob juž. žel. Za Slov. Stražo se je nabralo dne 6. okt. o priliku blagoslavljenja kapele pri Šolincu v Cerovcu K 7.20. **Hvala!**

c Redica v Sav. dolini. Naše izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 27. oktobra Slomšekovo slavnost pri g. Štiglicu (Čuježu). Začetek po večernicah. Na vsprediu je slavnostni govor, ki ga ima prof. dr. Hohnec, petje, deklamacije in gledališka igra.

Brežiški okraj.

b Brežice. Južna železnica silno zanemarja progo Zidan most—Zagreb. Zvezne so take, da jim menda na Kitajskem ni primere. Pa glejte modrost! Sedaj je južna železnica vpeljala še tovorni vlak, ki vozi tudi ljudi. Pa res po „modernem“ okusu! In ta hitrost naših vlakov. Kamniški in konjiški vlak sta glede počasnosti prave reve napram našim. A plačati pa moramo lepo, da je kaj. Ali še ne bo skoro boljše? — Tiskar Avgust Šekl bo opustil svojo tiskarno v Brežicah in se preselil v Požego v Slavoniji. — Vinska trgovina dobro napreduje. Vinska kapljica je še dokaj dobra. Kupci pridno prihajajo.

b Zakot pri Brežicah. Kakor izvemo, je naša slovenska šola letos prenapolnjena in bi bilo nujno potrebno, jo razširiti. S prihodnjim letom, ko bodo imeli Nemci za svojo šolo že novo lastno poslopje, se bo to vsekakdo moralno zgoditi. Res je sicer v naši šoli tudi nekaj otrok iz okoliških župnij, res pa je tuši, da so letos zopet nekateri zaslepljeni — domači in tuji, celo iz Kranjske — vslili svoje otroke v nemško šolo, in to take, ki ne razumejo ne besedice nemški. To vam bodo enkrat jasne in učene glave — kakor osli med vojaškimi konji!

b Ždole. Tukaj je umrl trgovec in posestnik g. Karl Prešiček, zvest pristaš S. K. Z. dober občan in znan daleč na okrog. Vse ga je čislalo, kar je tuši pokazal njegov mnogoštevilni pogreb. Naj v miru počiva!

b Videm. Čudim se, da toliko časa nihče po listih ne zaropota zaradi nekaterih nezaslišanih rammer pri naši železnici, čeprav se ustrezno toliko zavabljajo in graja. Letos smo komaj enkrat dobili en večerni vlak iz Zagreba v Zidan most, toda kakšnega! Naše krave in voli se nam smejejo, če nas vidijo vstopiti v tiste vozove, češ, živinski vozovi so vendar-lepši in primernejši. In koliko časa jo žaga ta vlak in trije drugi, ki si jih pa južna železnica da od občinstva plačevati kot osebne vlake, čeprav so najbolj navadni tovorni vlaki s par zaborji za ljudi. To je škandal! Tudi zvezne niso najugodnejše; posebno justranj vlak navzgor je zdaj prepozen, ravno ker prepočasi vozi. Nujno potrebno je, da se takoj odločne ganejo občinski in drugi zastopi ter zahtevajo, da odpravi južna železnica te sramotne, barbarske razmere! G. poslanca dr. Benkoviča pa tudi prosimo za pomoko v tej zadevi.

Najnovejše.

Marenberg. Prihodnjo nedeljo, dne 27. oktobra, priredita Mladeniška in Dekliška zveza pri Sv. Janezu po pozrem opravilu Slomšekovo slavnost z govorom, petjem in deklamacijami.

Sv. Peter na Medvedovem selu. Kmetijska podružnica Mestinje-Sv. Peter na Medvedovem selu pridi v nedeljo, dne 27. oktobra, po ranem opravilu pri Sv. Petru v župnišču poučni shod. Govori potovalni učitelj Pirstinger o jesenskih delih v sadovnjaku.

Sladka gora. V nedeljo, dne 27. oktobra bo po večernicah razlagal potovalni učitelj Pirstinger, kako moramo postopati jeseni s sadovnjaki, v vinogradu in na polju. Kmetovalci, v velikem številu na svidenje!

Državni zbor. V torek, dne 22. oktobra, se je zopet začelo zasedanje državnega zborja. Vzborno je prišel tudi ministrski predsednik grof Stürgkh, ki je že ozdravel, in vsi ministri. Čehi so pravosodnemu ministru Hochbergerju klicali: „Abzug in fej!“ Nato je finančni minister Zaleski predložil državni proračun za leto 1913, kateri vprvič dosega tri milijarde. Skupni stroški 3.137.202.566 K, skupni dohodki 3.137.481.539 K, preostanek 278.973 K. Pri proračunu na poljedelstvo znaša povisek v izdatkih letos 1.247.191 kron, kar je primeroma s postavkami za druga ministarstva zelo malo. To je menda uspehi novega poljedelskega ministra Zenkerja. — Nato se je začela razprava o predloženi postavi o kužnih boleznih. V včerajšnji seji se je razprava o tej postavi zopet nadaljevala in tudi končala. Koncem seje so se prebrali razne vloge in interpelacije. Čehi so zahtevali, da se dobesedno prebere njihova interpelacija radi zavritev dunajske češke šole. Nastal je naenkrat velik krik v dvorani. Češke gospe so metale z galerije neke listke. Čehi in Nemci so se začeli zmerjati. Ker je postal šunder vedno večji, je dal predsednik povelje, naj se galerija izprazni. Češki poslanci pa so se zavzeli za Čehinje. Ko se razburjenje le ni poleglo, je predsednik zaključil sejo. Danes se ista nadaljuje. Po glasovanju o postavi glede kužnih bolezni pride na vrsto razprava o proračunu. — Naši poslanci so se takoj v prvih sejih potegovali za svoje volilce: D. r. Korošec je vložil interpelacijo zaradi krivčnega odmerjenja osebno-dohodninskega davka. — D. r. Verstišči je interpeliral zaradi protizakonitega postopanja občine Studenci pri Mariboru v zadavi slovenske narodne šole. — D. r. Fr. Jančkov je vložil nujni predlog za podporo za po toči poškodovane posestnike in najemnike v občinah Kočice, Nadole in Dobrina, v žetalski fari okrajnega glavarstva Ptuj. Zahteva naglo in izdatno podporo in odpis davka. — B. r. e. c. e. je vložil dva nujna predloga za podporo za po toči poškodovane vinogradske in kmečke posestnike v krajih Stoporce, Sveti, Grbina, Sitež, Sv. Boljanč, Naraplje, Skrbje, Blensko, Ptujska gora, Sv. Duh, Gorca, Popovci, Majšberg, Vareja, Gradišče, Velki vrh, Gorenški vrh, Bevški vrh, Turski vrh, Hrastovec, Zavrč, Gorčak, Stojnci, Hardeč in Šalovci v okraju Ptuj in Ormož, kjer je toča napravila meseca avgusta grozno škodo. Poslanec zahteva nujno podporo, odpis davka in ustavljenje eksekucij.

Cuvaj gre. Listi poročajo, da bo Cuvaj odstavljen kot komisar na Hrvaškem in da bo imenovan za komisarja nek ogrski domobranski general. Imenuje se general Sarmay.

Ruski prestolonaslednik nevarno obolen. Iz Petrograda se poroča, da se je prestolonaslednik pri igri nevarno ranil. Druga poročila pa trde, da ga je nek anarhist, preoblečen v bleko dvornega strežnika, zabodel ali ustrelil v trebuhi. Prestolonaslednik je nevarno ranjen na obistih. Carica je bila vsled te nesreče tako razburjena, da si je hotela vzeti življene, kar pa je navzoči zdravnik preprečil.

Šmartno pri Velenju. Tukajšnja Dekliška zveza ima svoje meščeno zborovanje mesto prvo nedeljo v novembru, to nedeljo, 27. okt. Pridite vse članice!

Vojska.

Boji med zveznimi balkanskimi državami in Turčijo se vršijo na turškem ozemlju. To je dokaz, da so Turki še vedno le v obrambnem položaju in da nikjer še niso prodri naprej. Nekaj so sicer že raztrobili v svet o svojih zmaga, toda te vesti so le tolažba v nesreči.

Kar se tiče posameznih bojišč, so Črno gora in dosegli največ uspeh na severu. V znak in zahvalo za te zmage je general Vukotić dobil od kralja Nikite največje črnogorsko vojaško odlikovanje, namreč Obiličeve medalje.

S k a d e r pa še vedno ni prišel v črnogorske roke; taraboške utrdbe se še vedno ustavljajo na sprotnim topovom. Upati pa je, da bo mesto, ki je že od črnogorskih čet oblegano, kmalu padlo v last črnogorcem.

Od juga pritskajo na makedonsko turško armando Grki. Kakor govore poročila, je njihovo pridiranje zmagovalno. Bitka pri Elasoni se je končala s turškim porazom. Grška vojska napreduje ter je 22 turških bataljonov vrgla nazaj, ki so se umaknili proti Serfidžu.

vojaško jako utrjena, dobiti zopet v srbske roke. V že vpeljali svojo upravo. tem mestu, ki šteje okoli 30.000 prebivalcev, so Srbi General Živkovič poroča, tudi o zmagači v Novem pazarju. Glavno mesto Novi pazar in mesto Sijenica sta se udala Srbom.

Armada prestolonaslednika Aleksandra je prišla pred mesto Kumanovo, ki leži kakih 40 km severovzhodno nad Skopljem. Najnovejša poročila trde, da je že tuji Kumanovo prišlo v srbsko last. Tako se srbske kolone pomikajo vedno bliže proti Skoplju, kjer je pričakovali velike bitke.

Najljutješi boji se vršijo med Bolgari in Turki okoli Drinopolja. Okrog pol milijona mož si stoji nasproti; oboroženi so z najmodernejšim orožjem, v srcu pogum in sovraštvo. Bojno polje je zelo raztegnjeno; samo razdalja med Drinopoljem in Kirkilisom, kjer je glavni bojni metež, znaša daljavo kar med Mariborom in Gradcem. Turk sicer poročajo, da njihove čete proti Bolgarom zmagujojo, kar pa ni verjetno. Nasprotno poročajo Bolgari, da se jim je posrečilo prodrati skozi turško bojno čerto ter Kirkiliso popolnoma ločiti od Drinopolja. Pri Kirkilisu je pričakovali vročega večnevnega boja, ki se ga bo udeležilo na vsaki strani nad 100.000 vojakov. Evropa z nemirom čaka na izid bojev okoli Drinopolja, ki bodo odločili usodo cele balkanske vojske.

Romeo in Julija

se nista tako ljubila, kot želi bolno telo levovo francosko žganje z mentolom. Protiv revmatizmu, glavo in zobobolu, utrujenosti itd. se ne rabi to svetovno-zaano zdravilo samo na zemlji, ampak tudi v zraku. Korajžni zrakoplovci

sedijo v zrakoplovu

in mažejo svoje otrpane roke s pravim levovim francoskim žganjem z mentolom. To čudovitno sredstvo se dobri v vsaki lekarni in trgovini za 44 vin. Kje še ni zaloge, se naj naroči od edinega izdelovalca

Aleksander Kalmár,
Dunaj II/2.

Severni kolodvor. Poštne pošiljatve po poštem povzetju od K 4:40 naprej.

Namesto ribjega olja

Koliko otrok mora piti ribje olje; gotovo mislijo stariši dobro, otroci pa jim bodo hvaležni, če jim dajejo **Scott-ovo emulzijo** namesto olja. Kajti v tem izdelku se ne čuti več duh in okus olja, malim pa diši okuzna mešanica večinoma tako, da pri pogledu na steklenico začnejo ukati in skakati veselja. **Uspeh Scott-ove emulzije** je, kakor uči izkušnja, pogosto tako presenetljiv, da slabotni otroci prekosijo svoje tovariše iste starosti i v telesnem i v duševnem oziru. Vendar vsikdar le prava Scott-ova emulzija, nikdar ponaredbe.

Cena originalni steklenici 2 K 50 vin. Dobri se v vash lekarnah. Ce pošljete 50 vin. v znakih na Scott & Bowe, D. Z. O. Z., Dunaj VII, in se sklicujete na ta list, dobite poskušno pošiljanje od ene lekarne.

957-5

Tomaževa žlindra 'Zvezdna znamka'

je za travnike, pašnike, detajšča in njive za krmo, že več desetletij najboljše in najcenejše fosforove kislo gnojile.

Tomaževa žlindra „zvezdna znamka“ zviša pridelek in upliva zboljšajoče na kakovost.

Tomaževa žlindra se v jeseni ali po zimi natrosi na zemljo, a je tudi za pomladajoča setev velikega uspeha.

Tomaževa žlindra se pošilja samo v plombiranih vrečah, z navedbo vsebine in varstveno znamko in se dobiva v prodajalnah, kjer so razobezeni naši plakati.

Tovarne za Tomaževe žlindro

z. o. z.
Berolin W.

Pred ponarejenim blagom se svari.

Lepo enostropno

v Mlinski ulici v Mariboru z
leplimi in obsežnimi
hišo stavbišči v Cvetlični in Marijini ulici
v Mariboru proda po ceni
dr. R. Pipuš v Mariboru.

1151

Poročilo o sejmu pitane živine v Gradcu dne 17. oktobra 1912.

Prigalo se je 397 volov, 342 bikov, 390 krav in 14 teleta. Skupaj 1187. Cena za 100 kg žive teze: lepi pitani voli 100 do 112 K, srednje debeli 92 do 98 K, suhi 80 do 92 K, biki 78 98 kron, lepe pitane krave 80–90 K, srednje debele 64–78 K, suhe 46–62 kron. Izvozilo se je na Gornje Štajersko 120, na Tirolsko 39, na Nižje Avstrijsko 43, na Češko 195, na Moravsko 61 in na Nemško 7 kom. Tendenca: Na ta sejem se je prigalo 280 komadov več kot prejšnji teden. Cene splošno neizprenemljene.

Listnica uredništva.

Št. Peter v Sav. dolini: Hvala za poklon. Veseli nas, da ste zadovoljni z našim listom in da se Vam dopadejo naša poročila o vojski. Nam bi se v i. v. zelo dopadli, če bi pridobili "Slov. Gospodarju" vsaj 10–20 novih naročnikov. — Zg. Sv. Kungota, Št. Janž na Drav. polju, Sv. Tomaž pri Ormožu: Pribojnici! — St. Jur ob Ščavnici: Sмо dobili že poprepoj druge strani. Pozdrav! — Posavje: Le pridno pišite, pa bomo prinašali. Samo zabavljanje nič ne pomaga. Treba tudi prijeti za pero. List bi se tudi lahko bolj razširil v Posavju, če bi se v vsaki župniji le eden somišljenik malo bolj potrudil. Pozdravljen!

Izvežban kurjač

se proti dobremu plačilu takoj sprejme v neki večji tovarni. Ponudbe na: Predilnica Rohrbach-Neunkirchen Nižje Avstrijsko.

1134

Srečke v korist Sl. Straži Niti turška vojska ne more vzeti 400.000 frankov

katere bo dobil tisti, ki bo dne 1. decembra t. l. pri žrebanju turških srečk zadel glavni dobitek!

Mesečni obrok samo 4 krone 75 vinarjev.

Izvanredno ugodna ponudba!

Skupina 4 srečk brez turške srečke z glavnimi dobitki več 100.000 K in 11 žrebanji vsake leto proti 46 mesečnim obrokom po samo

5 kron 50 vinarjev.

1160

Pojasnila daje in naročila sprejema za Slov. Straži g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19.

Pozor.

Ugodna prilika, kakoršna se pač malokedaj nudi.

Dne 19. novembra t. l. ob 9. uri dopoldne predajale se bodo v prijaznem trgu Kozje na Spodnjem Štajerskem potom jayne dražbe tri hiše, in sicer:

a) hiša štev. 99, pripravna za vpokojenega gospoda (tri sobe, kuhinja, klet, drvarnica v pritličju in ravno tako v prvem nadstropju) z lepim vrtom, obsajenim s sadonosnikom in vinski trtami, na lepem prostoru ob okrajni cesti;

b) hiša štev. 100, velika, prostorna, z lepimi sobami za gostilno in prenočevanje tujcev, klavnico, sūšilnico, veliko vinsko kletjo, ledencico, mesnicu in hlevi za konje, govejo živino in svinje; sedaj se izvršuje na tej hiši gostilniška in mesarska obrt z izbornim gmočnim uspehom;

c) hiša štev. 101 za stanovanje s 5 lepimi sobami, kuhinjo, kletjo, drvarnico in vrtom.

Kupnino bože le delno v gotovini poplačati, večik del bo lahko ostal vknjižen.

Natančnejša pojasnila daje

1162

Anton Ivnik,
trgovec v Bučah pri Kozjem.

Pozor!

Fine pozlačene nagrobnke križe, Tomaževa žlindra, železne in bakrene katle, vse vrst železne peči in štedilnice (sparherte), slamo-rezne stroje, les, deske in late, vse vrst revolvrje, puške, patrone "šrot" kakor tudi vse vrst železino se kupi našnjeneje pri Alejo Maček, Maribor, Tržaška cesta zravnou v blizu inštitucije Češne za fine revolvrje 7–9–12 mm K 5:80, 6:60, 7:80, do fine pulldox revolvrje K 6:20, 7–8:80. Puške K 11:80, enočevne fine lancaster puške in dvorcevne K 25–40–45–50. Pošilja se na vse strani, po pošti in po železnici.

479

Viničar

(4 dobiti delavci) se sprejme takoj v Partinju, p. Sv. Jurij v Slov. g. Razumeti se mora dobro na amer. nasade ter dobi 2 oralne zemlje in 200 K denarja. Ponudbe pišemo na g. Fr. Mulec v Ljubljani, Gruberjevo nabrežje 14,

114

Mlad mizarski pomočnik se takoj sprejme pri Fl. Vertačnik, mizar Velenje, Štajersko.

1149

Posestva na prodaj. Cena 6000 do 80.000 K. Kupci se naj oglasijo pri Matiju Žižek v Kamnici pri Mariboru

1120

Rokodelec na deželi star 40 let, ki ima 6000 K premoženja želi poročiti dekle ali vdovo brez otrok njegove starosti. Ponudbe na upraviteljstvo lista.

1150

Pošten, trezen konjski hlapac, ki je vajan tudi poljskega dela se sprejme s J. Januarjem 1913 v župništu na Ljubljani.

1164

Velika stolpna ura, dobro ohranjena s ščitimi kazalniki se po ceni proda pri Alojziju Uger, urarju v Mariboru.

1122

Loterijske številke:

Dne 19. oktobra 1912.

Trst	7	4	89	68	75
Linc	40	44	38	42	28

Ene ure od Maribora, četrte ure od želez. postaje, 16 minut od cerkve, je na prodaj lepo posestvo z zidanimi poslopji, meri 38 oralov v enem košu, večinoma pravstvenih trgovnikov in sadonosnikov, drugo nivoje, vinograd in gozd, torej posebno pravzapravno za živinorejo in mlekarstvo, ker je blizu mesta in žel. postaje. Več pove upraviteljstvo pod naslovom "Mlekarstvo". 787

Več hiš

za eno ali dve družini v Krčevini pri Mariboru, moderno in solidno urejene, pet minut od glavnega kolodvora v Mariboru, se po ceni in ugodnimi plačilnimi pogojih prodajo. Vpraša se v upravi.

760

Prodaja se takoj 11 zelo lepih stavbenih prostorov med okrajno in dvema občinska cestama pri D. M. v Brezju pri Mariboru, zraven cerkve in šole, sestojijo iz 2 parcel niz, krog 12.960 □ metrov velike. Vpraša se v upravnosti.

364

Krojaški učenec se sprejme pri Henriku Bauer, krojaškemu mojstru Augasse 171, Göting pri Gradcu.

1133

Malinsko štupo, suhe gobe, namizne jablke in za mošt, bruške, fižol, oves, pšenico, ječmen, bučne zrne, koruzno slamo od storžev, smrekove sorže, vinski kamen, želod, krompir sploh vse deželne pridelke, kakor tudi petrolejske in oljne sode, ter močnate, solnate in otrobnate vreče kupi vsako množino veletrgovina

Anton Kolenc

Graška cesta štev. 22, Celje.

Iščem prodajalko pošteno, pridno, katera zna dobro šivati, se razume nekoliko pri kuhinji za trgovino mešanega blaga na deteli. Plača po dogovoru. Naslov pove uprav. tega lista.

1118

Organist in cerkovnik se sprejme takoj pri Sv. Juriju ob Pesnici nad Mariborom.

1125

Krojaški učenec se sprejme pri Henrike Bauer, krojaškemu mojstru Augasse 171, Göting pri Gradcu.

1133

500 kron! Vam plačam, če Vam moje sredstvo "Rias mazilo" v treh dneh ne odpravi brez boletin kurjih očes, stiskov in vkoresinjene trde kože Cens 1 lončku z jamstvenim pismom 1 K. Kemeny Kaschau I, Postfach 12/76. Ogrska.

1131

Dnirarji in ženski defavci, če tudi nečuteni se proti dobremu plačilu sprejmejo. Dopisi na: Spinnerei Rohrbach in Neunkirchen an der Südbahn N. Oesterreich.

1075

Trgovski učenec, iz dobré hiše, z dobrom šolskim spricavalom, ki je več slov. in nemškega jezika se sprejme v trgovini z mešanim blagom Mihail Serne, trgovec, Ruše, Štajersko.

1136

Razglas.

Pletarski tečaji na deželnini vinarski šoli v Silberbergu pri Lipnici.

Da se znanje izdelovanja navadnega, v gospodarstvu, osobito pri vino- in sadjereji potrebnega pletarskega blaga po celi deželi razširi in udomači in da se dobi za kmetijske delavce za zimski čas delo in zasluge, je deželni odbor sklenil, na imenovanem zavodu v zimskih mesecih za 12 udeležencev napraviti pletarski tečaj od 1. decembra do 15. februarja.

Udeleženci dobijo na zavodu poleg prostega počinka tudi prosto stanovanje in imajo samo za hrano katero dobijo tudi v zavodu, placati mesečno 24 K. Prijaviti se je treba do 15. novembra pri štaj. dež. odboru potom občine, okrajnega zastopa ali kmet podružnice.

Pogoji: starost najmanj 16 let pristojnost v eno izmed štajerskih občin, hravnostno spričevalo in jamstvo za plačilo doneska za hrano.

Gradec, dne 8. oktobra 1912.

1159

Stajerski deželni odbor.

Naznanilo.

V času od 18. do 23. novembra 1912 se vrši na deželnini vinarski in vinarski šoli v Mariboru tečaj za rezo živine.

Ta tečaj ima namen, kmečkim posestnikom, njihovim sinom, oz. uslužencem v kratkih potezah in poljudni obliki podati nauke o krmljenju, oskrbi in rezi goveje živine. Pouk je teoretičen in praktičen. V glavnem se bo oziralo pri podku na razmere, ki vladajo v krajih, kjer prevladuje vino in sadjereja.

Število udeležencev tečaja se določi na 30.

Udeleženci živinorejskega tečaja lahko dobe z ozirom na sredstva, ki so na razpolago, podpore dnevno 2 K. Ako hočejo biti udeleženci deležni podpor, morajo navesti v prošnji sledeče, in si dati to tudi od župana potrditi:

1. da so sami potrebni posestniki;
2. sinovi, oziroma usluženci posestnikov.

To potrdilo se mora že pri naznanilu k tečaju priložiti in sicer z navedbo prosilčeve starosti.

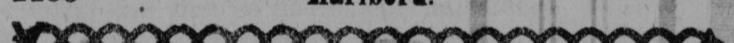
Udeleženci ki ne rabijo podpore naj to v naznanilu posebej navedejo.

Tečaj obsega vsak dan 3 ure teoretičnega in 2 ure praktičnega podku.

Učni jezik je nemški.

Naznanila se naj vpošljejo do 10. novembra na podpisano ravnateljstvo.

Ravnateljstvo deželne sadjarske in vinarske šole v 1153 Mariboru.

Kilne pase,

z ali broz peresa, trebušne obvezne, suspensorije, podlage za pliske noge, berglje, pokončne držaje in druge varstvene stroje za telecne potokobde po zdravniškem predpisu, nadalje umetne noge in roke izdeluje po nizki ceni staroznačna tvrdka

Fr. Podgoršek, bandžist in roba, Burggasse 7. Zalogata vseh gumii-specialitet in predmetov za postrežbo bolnikov. Solidna poštija.

835

Slovenec Konrad Skaza
St. Ulrich Gröden
Tirelsko.

Atelir za vse umetna cerkvena dela.

838

Slovenske cenike zaston' in franko. Za vsaki poljubni kip originalne fotografije, za oltarje itd. originalne načrte pošljem hitro in brezplačno. Velika zalogata sv. razpel in olnotiskanih na platno navlčeno. Vsakemu, tudi najmanjšemu naročilu pri datek. Pri večjem naročilu in promptnem plačilu primerni popust.

Cene brezkonkurenčne.

Alfa-brzoparični za krmo
izdelani v posebni novozidani tovarni za Alfa brzoparični.
! Patentirana iznajdba!
kakor iz enega kosa vliči, zelo priprosti, nad vse trpežni in praktični parični sedajnosti.

Alfa-posnemalnik, model 1911
! Najostreje posnemanje!
! 20 let nepoškodovan!
1,600.000 jih je v rabi!
950 odlikovanj i.t.d.

Delniška družba Alfa separator Dunaj XII/3.

„Kapljice za svinje“. Cena 1 steklenice je 1 krone.

Gospod A. H., Sv. Križ, piše:
Hvala Vam za pripisano zdravilo: Svinjske kapljice za rdečico: Uspeh vrlo povoljni!

Gospod Janez K. piše:

Prav dobro pomagalo!

F. PRULL:
mestna lekarna pri c. kr. orlu
Maribor, Glavni trg štev. 15. 450

V korist je vsakemu

in si prihrani veliko denarja, ce kupuje vse kar rabi v slovenski trgovini

J. N. Šoštarič : Maribor
Gosposka ulica štev. 5.

Ker dobi samo pri tej tvrdki najboljše blago za moške in ženske obleke, vsakovrstno platno za rjuhe in drugo perilo, druk, saten, cesir, zgotovljene obleke, srajce za moške, ženske in dečke, velika izbera kravat, ovratnikov, nogavic, dežnikov, naramnic itd.

Cene veliko nižje kakor drugod.

Veletrgovina s špecerijo in z deželnimi pridelki

Anton Kolenc Celje
Grška ulica št. 22.

Prazen je izgovor da se mora blago kupovati pri tujeih, ker Vam nudi domača zgoraj imenovana velenogradina v vsakem oziru bogato in zelo povečano zalogo z vedno svežim špecerjskim blagom, tako da zamoč popolnoma ustreži zahtevam cenj. gospodov trgovcev proti vsaki konkurenči, o čemur se lahko vsakdo sam prepriča, da tudi z najmanjšim poizkusom in prosim za mnogobrojien obisk. Velečastitni gospodom duhovnikom pozudim voščene kakor tudi druge vrste sveč ter olje in kadilo za cerkve.

Kupujem tudi vsakovrstne deželne in druge pridelke, kakor: oves, pšenica, suhe gobe, fižol, sevo, orehe, vinski kamen itd., sploh vse po najvišjih dnevnih cenah. Kupim tudi vsakovrstne vrete ter petrolejske in druge sode.

Cenjenim kmetovalcem naznenjam, da imam v zalogi vsakovrstna poljska in vrtna semena zanesljive kaljivosti, kakor pravo francosko lucerno, domačo deteljo, travo, ter žebuljček, fižol in krompir za sadit, bel, rumen ali rožen. Za krmljenje živine pa imam v zalogi riževo moko in otrove v cenah od 9 do 15 K per 100 kg.

Poštna naročila se izvršujejo z obračno pošto.

Kmetje pozor!

V Mariboru Stolna ulica (Domgasse) je prva ljudska kavarna prenovljena ter je v taisti zopet vse snažno in v lepem redu. Tam se dobiva čaj, punč, kava, mleko in druge okrepljilne piča, kakor tudi mrzla jedila po zelo nizki ceni.

Podpisani vabi vse kmete, kateri vozijo svoje pridelke v Maribor na obilen obisk.

MATIJA OBRAN.

Kdor ve razločiti dober likér od slabega, se ne da preslepiti s ponaredbami, ampak zahteva pristni

694-11

Po slabem pitju

Si bolan,

Od tega boš

Vesel, močan!

FLORIAN ne slablji in ne omami, ampak daje moč in veselje do dela.

Silv. Fontana ml. Maribor
Tegetthoffova cesta

kupuje in izmenja vse deželne pridelke po najvišjih cenah.

Fr. Čuden, Ljubljana.

Izjava.

Podpisani Martin Jesenik iz Ljutomerja obžalujem, da sem g. Alojzija Rajh ml. žalil.

Ljutomer, dne 19. oktobra 1912.

1157

Martin Jesenik.

in modne tkanine za gospode in gospe priporoča izvozna hiša.

PROKOP SKORKOVSKY IN SIN

v Humpoluči na Českem

Vzoreci in predvso franka.

Zelo zanesljivo. Na željo

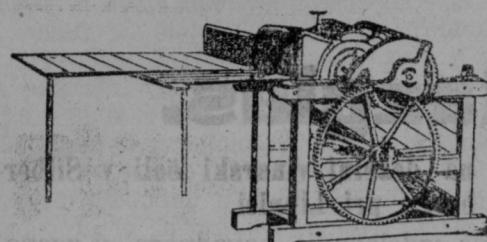
božem dat tukaj Izgotovil

gospodske oblike. 185

SUKNA

GEFIRE

Nabavite si:

nosilce, okovje, strešno lepenko, črepaljke, vodovodne cevi, štedilnike, stavbene potrebitine, mlatilnice za roko in na vitelj (gopelj), vitle, in vse druge pedjedelske stroje in orodje najboljšega izdelka in najboljše kakovosti; vozne plahte in vse druge predmete železniške stroke

pri veletrgovini z železnino

478

„Merkur“ P. Majdič, Celje.

40 klavirjev in harmonijev

bolj boljši pianini), Stelzhamer, Czapka in Hörigel (amer. harm.), vse vrst glasbenega orodja, strun in muzikalij ina v veliki izbiri izključno in edinole

A. Breznik,

c. kr. zapris strokovnjak

Ljubljana

Kongresni trg št. 15 („Zvezda“, nasproti nunske cerkve). Svarim pred nakupom event. falzifikatv ali slabega blaga, zlasti ker dobi pri 15 kron meni vsakdo na obroku po prvorosten instrument gori imenovanih slovih tvrdk z resnično 10letno garancijo. Kdor si izposodi pri meni klavir, postane tudi lastnik istega dočim je dosegla najemščina višino kupnine! Takih ugodenosti še doslej ne nudi nobena trdka. Zamenjava najugodenješa. Ugleševanje in popravila točno in ceno.

478

Dobrotnik človeštva.

Prepotrebno za vsak zaprti prostor, kjer se ljudje vzdržujejo, je avtomat delujoči

aparat za odpravo mokrote,

„Titania“

ki se je v tu- in inozemstvu izborno obnesel. Proračuni zastonj. Zastopniki se iščejo.

„Titania“- delavnice, Wels 209.

Zgornje Avstrijsko.

Pisarna Nj. c. kr. visokosti, prevzv. g. nadvojvoda Rajnerja: Z visokim dovoljenjem se Vam rade volje naznanja, da so vsi tri, za sobane njih cesarske in kraljevske visokosti prevzv. g. nadvojvoda Rajnerja, poslani „Titania“-aparati za odpravo mokrote se zelo izvrsto obnesli in svoj namen popolnoma dosežejo.

J. Schlemmer, nadvojvod, hišni inšpektor.

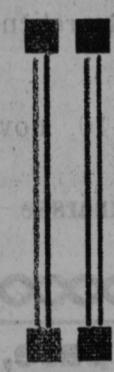
TISKARNA sv. CIRILA

Koroška cesta 5 MARIBOR

CIRILA

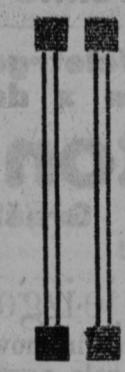
lastna hiša

Državni telefon Št. 113

Prodajalnica tiskarne sv. Cirila

Pošt. hran. št. 25010

ima najboljše stroje, črkostavne stroje z lastnim električnim obratom, najnovejše črke in moderne obrobke ter se priporoča, da napravi vse v nje stroko spadajoče reči kakor:

časnike, knjige, brošure, računske sklepne, zadružna in društvena pravila, nadalje za posojilniške, občinske, šolske, župnijske in druge uradne zavitke z natisom in glave pri pismih, kakor tudi za obrtnike in trgovce, krčmarje, društva in zasebnike: pisma, ovtke, okrožnice, račune, opomine, menjice, cenike, jedilnike, vabilia, plesne rede, vsprejemnice, zaročna naznanila in pisma, vizitnice in napisnice, plakate in naznanične cedulje itd.

Diplome za častne občane in ude društev v primerni velikosti in olepšavi. Parte in žalostinke v najlepši opravi.

Vsa naročila se najhitreje in ceno izvršujejo.

priporoča svojo bogato zalogu vseh tiskovin potrebnih za župne, šolske in občinske urade, za posojilnice, odvetnike, notarje, društva in zasebnike. Priporoča tudi pisalne potrebščine, kakor, črnilo, peresa, svinčniki, radirke, ravnila, tintnike itd. Raznovrstni papir, kančelijski, pisemski v zavitkih, kasetah, papir za sekirice (notni papir). — Trgovske knjige v raznih velikostih. Spominske knjige (Poesie). Knjige za slike (Photographie-Album) itd. — Istopako se priporočajo raznovrstni molitveniki kakor:

Venec pobožnih molitev in sv. pesmi, Sveti opravilo, Malo sv. opravilo, Hodil za Kristusom, Hoja za Marijo, Marija žalostna mati, Družbine ali Dekliške bukvice, Ključek nebeški, Prijatelj otroški, Večna molitev na čast presv. R. Telesu, Smarnice jeruzalemskega romarja, Ordo providendi. Premišljevanje o življenju našega Gospoda Jezusa Kristusa, Duhovni vrtec ali molitvenik za katol. mladež, Marija, mati dobrega sveta, Vrtec sv. devištva itd. — V zalogi ima tudi raznovrstne druge knjige n. pr.: Katekizem o zakonu, Katoliška liturgika, Pobožni ministrand, Občna metafizika, Razlaga velikega katekizma, A. M. Slomšeka zbrani spisi, Obrednik za organiste, mali ročni Officium defunctorum, Sv. birma, Marijino življenje in druge. — Dobe se tudi križi, stenski, nikljasti leseni razne velikosti in cene. — Svetinjice iz aluminija, Srca Jez. in Mar., Naše ljube Gospé, Čistega Spočetja. Posebno se priporočajo svetinjice, ki se lahko nosijo namesto raznih škapulirjev, kakor tudi za Marijine družbe. Rožni venci, leseni in koščeni, kokus, biserni in srebrni po raznih cenah; tudi križci za rožne vence.

Delniška glavnica 8 miliyonov kron.

Podružnica

**Ljubljanske kreditne banke
v Celju**

Rezervni zaklad 800.000 kron.

sprejema **vloge** na vložne knjižice in jih obrestuje po od dne vloge do dne dviga brez vsakega odbitka.

4 1/2 %

Vloge na tekoči račun obrestuje najkulantnejše.

Iz celega sveta.

Ameriški bogataši. Milijonar Alfred Vanderbilt je prejel dne 20. oktobra na svoj 35. rojstni dan drugo polovico očetove dedičine. Dosej je imel „sam“ 120 milijonov krov premoženja, ki se bo sedaj podvojilo. Z ozirom na to poročajo amerikanski listi o sedanjem imetju velikih amerikanskih bogatašev. Vsem načeluje John D. Rockefeller s 1200 milijoni, in za temi George F. Baker, James B. Dulke, James Stillman, Henry C. Frick in William K. Vanderbilti, ki imajo premoženja od 1200–800 milijonov krov. Alfred Vanderbilt bo ob svojem 35. rojstnem dnevu med navedenimi bogataši še vedno „ubog“. Novojorški listi prinašajo k tem številka razne dodatke ter menjijo, da se mora omejiti kopiranje premoženja v rokah posameznikov.

Poslednja želja umirajočega skopuhu. V Budimpešti je umrl pred kratkim lastnik poslopja, v katerem je nastanjeno kraljevsko gledališče, Karol Kraus, v starosti 74 let. Mož je bil svoje celo življenje velik čudak, ali bolje rečeno, velik skopuh. Ko se je bil pred desetletji priselil iz Češkega, si je najprej kot mesar in poznej kot veletrgovec z živilo pridobil milijonsko premoženje. Kljub temu pa je živel tako skromno, kakor da bi se nahajal v najsiromašnejših razmerah. Tačko je n. pr. že nekaj let sem za 6 vin. sira in košček kruha tvorilo njegovo edino večerjo. Svojim revnim sorodnikom ni nikoli privoščil podpore. Seveda je ravnatelju kraljevskega gledališča ob vsakih obnovitvih kontraktu povišal najemnino. Ko je čutil, da se mu bliža konec, je poklical k sebi svoje sorodnike in se je poslovil od njih z besedami: „Želim, da bi prišel po moji smrti vesoljni potop, da ne boste mogli zapravljati mojih dragih zakladov.“ Po njegovi smrti so našli sorodniki v njegovi zapuščini 540.000 krov gotovega denarja in 600.000 K v vrvenostnih papirjih. Razen tega je zapustil več posestev, ki imajo veliko vrednost.

Strahovi v grobnici. Iz Bukarešta, poročajo, da je na tamkajšnjem pokopališču krasno izdelana grobnica že izumrle plemiške rodbine Popeanu. Grobnica je sezidana v obliki kapele in desno ter levo dolgega hodnika, na česar koncu je oltar, po njem pa stoji krste umrlih članov rodbine. O tej grobnici kroži že dolgo časa med ljudstvom vražja, da v njej straši in da se ponoči med 12. in 1. uro vsakemu, kdor pride v grobnico, ki je vsakomur pristopnil pokaže menih z dolgo, valovito braido ter izvabi obiskovalca z neodoljivo silo za oltar ter izgine z njim za vedno. Na ta način je izginilo že več oseb, pripovedujejo ljudje, ki so šli vsled radovednosti v grobnico. Pred par dnevi se je govorilo v neki družbi mladih ljudi o tej pravljici in kmalu je došlo do stave. Dijak Varnas se je namreč ponudil, da gre ob nevarni uri v grobnico. Prijatelji so ga moralni čakati pri velikih železnih vratih. Pretekle pa so cele ure, toda Varnas se ni povrnil iz grobnice. Prestrašeni so pohiteli mlađenci na policijo ter vso stvar naznanili. Ko je policija udrila v grobnico, našla je Varnasa ležati na tleh pred oltarjem, in sicer mrtvega. Došli zdravnik je konstatiral, da ga je zadela srčna kap, bržkone vsled prestanega groznega strahu, ki je nastal vsled domišljije.

Z zakramenti za umirajoče v letalnem stroju k bolniku. Iz Alžira v Afriki poročajo: Polkovnik Largeot je bil pred dnevi pri raziskovanju v pokrajini Tuaregov smrtno ranjen in je zahteval pomoč duhovnikove. Ker pa duhovnika ni bilo v deželi in je bila bližnja francoska naselbina 200 km oddaljena, bi ostala zadnja želja umirajočega neizpolnjena, ako bi

se navzoči zrakoplovec poročnik Bregard ne bil izjavil pripravljenega, da gre po duhovnika v naselbino z letalnim strojem. Dvignil se je torej z dovoljenjem svojega povelnika v zrak, preletel v nekaj urah 200 km v Laghoual, vzel duhovnika k sebi na krov in prišel še pravočasno nazaj, da je previdel duhovnik težko ranjenega polkovnika z zakramenti za umirajoče, na kar je polkovnik kmalu izdihnil.

Pred materinimi očmi umorjen otrok. V vasi Predoslje pri Kranju na Gorenjskem je 9letni deček p. d. Pomnikarjev pasel telico, privezao na vrvi. Drugi konec vrvi je imel deček prepasan okrog pasu. Naenkrat pa telica zdrevja ter vleče dečka s seboj, česar glava je butala ob kamenje. Mati, ki je videla prizor, otroku ni mogla pomagati. Ko so telico ukrotili, je bil deček že mrtev.

Skesan tat. V Sovodenjalu so očesli pred nekaj časom neznani tatovi cerkveno blagajno, v kateri je bilo za več tisoč krov vrednosti. Tri tedne po tativni so našli blagajno razbito v nekem grmovju ob železniškem tiru. Iskali so tatove na vse pretege, toda zmanj, niti najmanjše sledi niso mogli dobiti. Nečavno pa so našli ravno na onem mestu, kjer so našli razbito blagajno, zopet vse ukradene spise, knjige in hranilne knjižice. Tat je bil bržkone še toliko pošten, da teh papirjev ni uničil, temveč jih je na ta način raje vrnil. Tuči sedaj nimajo o tatovi še nobene sledi.

Spomenik v Port Arturju. Na nekem griču bližu Port Arturja so Japoneci in Rusi napravili v spomin bitke spomenik v obliki velike, 15 metrov visokega paštrone.

Sole in gostilne na Ogrskem. Po ravnočar objavljenem statističnem izkazu je na Ogrskem 16.547 šol in 66.220 gostiln. Na 1800 duš je prišla še le ena šola, na 250 duš pa ena gostilna. Pri tem se pa uničuje na Ogrskem namen ljudske sole še s tem, da se za nemajčare grade madžarske šole in da se omejuje pouk samou na učenje madžarskega jezika. To seveda imenuje Madžari „narodno šolo“!

Dohodki vladarjev. Ob priliki razmotrivanja „civilne liste“ (plače), ki jo dobiva nemški cesar kot pruski kralj, prinašajo berolinski listi sledeči pregled dohodkov raznih vladarjev: Rusija 34 milijonov 200 tisoč, Avstrija 19.226.000, Italija 12.800.000, Angleška 11.600.000, Španjska 7.400.000, Japonska 6.500.000, Bavarska 5.403.000, Saška 4.167.000, Belgija 3.500.000, Holandska 2.100.000, Virtemberška 2.000.000, Norveška 500.000, Črna gora 200.000 mark.

Krepkega predsednika dež. zborna imajo v državi Mišigan. Imenuje se Campbell. Začetkom neke seje je lastnoročno prijet nekega poslanca in ga vrgel skozi vrata. Poslanec Kurtis je namreč kruto razrazil soproga nekega deželnega uračnika, ki ga je zato pretepel na ulici s pasjim bicem. Ko je hotel Kurtilis zopet zavzeti svoj sedež v deželnini zbornici in ga je opazil predsednik, je šel k njemu ter ga ob splošni tisini poslancev vrgel skozi vrata. Obenem mu je zagrozil, da se mu prihodnji pripeti isto, ako bi se še kdaj držnili stopiti v zbornico. Nato se je Campbell vrnil na svoje predsedniško mesto in vsa zbornica mu je burno plokala.

Z eno nogo v Združenih državah, z drugo v Kanadi stoji poštni urad v Berbe Plain v Ameriki. To je na meji med Vermontom v Združenih državah in pokrajino Quebec v Kanadi. Hiša je iz kamna in jo je pred 82 leti sezidal mesto Berbe Plain tako, da sta stoji polovica v Kanadi, polovica pa v Združenih državah. Pošto upravljalata oče in hči, in sicer ima oče kanadski poštni urad, hčerka pa vermoutskega. Sredi pred hišo stoji mejni kol, ki ga je bil v prejšnjih časih nekoč nek meščan Berbe Plaina prestavil, da si je zagotovil pot do svojih posestev v Kanadi;

me, prihajal je predpust, čas ženitovanj. Oče je napeljal večkrat besedo na take staari, a sin se je takih pogovorov vidno ogibal, oče pa ga ni hotel nadlegovati, češ, pa še počakajmo.

Ko so pa potihnili že tuči glasovi veselle Aleluje, sklenil je stari Dobnikar, da vsekakor izpregovori s sinom enkrat resno besedo.

Neke nedelje popoldan, bil je jako topel majnikov dan, je ležal Lovro v senci košate hruse na pogrjnjeni plasti vznak, roke položene pod glavo, ter zamišljeno, nepremično zrli gori v sinje višave, kjer so se igrali beli oblački. Bil je tako zamišljen, da niti ni kmalu opazil očeta, ki se mu je približal.

„Bi mari raje legal v hiši na postelji, kakor da tukaj ležiš na še hladni zemlji, lahko ti še škoduje“, izpregovori oče ter se vsede zraven njega na trato.

„Ko je pa tako toplo“, odvrne sin ter se zraven zraven očeta.

Da se mu sin zopet ne izmuzne, začne oče kar naravnost: „Lovro, star sem ipi težko že prenašam butaro skrbi; moral boš pričeti misli na tol da prevzameš ti, ki si mlad. Poišči si primerno nevesto in prevzameš posestvo. Govoril sem tudi že v tem z mlinarjem v Dolu, on ima prav pripravno hčer; ni sicer ravno ena izmed najlepših, ampak skrbna, je in imela bo tudi kaj pod palcem“, in stari je pomežikal z očmi, ter napravil s palcem in kazalcem znachenje štetja. „Ako te je volja, stopiva lahko ob prilikl tje in se pogovorno; mislim, da bi šlo, saj oče ni nasproten, hči pa si nagovori sam.“ — Živalino je pogledal oče sina, kak utis so napravile nanj te besede.

„Vem, oče, da je bilo za Vas res težko in težavno zdaj, ko ste bili sami, a odslej bo to zopet družače, ko Vam bom lahko zopet pomagal jaz; a vsaj nekaj časa bi se rad bil prost, saj ste še trdni dovolj, da še zanaprej gospodarite po svojih skušnjah,

kasneje sta obe deželi z veliko muko zopet našli pravo mejo. Na vsak način priča ta pošta o lepi sporazumnosti, v kateri živita deželi-sosedji.

Najbolj globoka luknja v zemlji. Ki so jo izvrtali, je pri Czuchowu v okrožju Rybnik v Sleziji. Imma 2240 m pod površino. Vrtati so začeli pred 10. leti (v decembetu 1900) ter je imela odprtina v začetku 44 cm premera, ki se je pa pri vedeni večji globini zmanjšala s časom na 3 cm. Zanimiva je toplota, ki so jo opazovali v različnih globocinah. V globocini 602 m je kazal termometer 28 stopinj Celzija, do 730 metrov globocine je toplota naraščala zelo malo in ne-redno. V globocini 1160 m je bilo 30 stopinj Celzija, pri 1267 m 60 stopinj, pri 2090 m 80 stopinj, pri 2221 metrih globocine 83'4 stopinje Celzija. Povprečno je naraščala toplota za eno stopinjo Celzija pri vsakih nadaljnih 31'8 m, tako, da je doseglj toploto pri 2700 metrih globocine temperaturo vrele vode. Ta izredni poizkus je torej vnovič dokazal, da naraščala sporedno z globocino tudi toplota zemeljske plasti. Negotovo še seveda ostane dejstvo, ako bi toplota naraščala tudi do globocine 100 km in še dalje. V tej globocini bi morala biti potem takem že žareča tekoča tvarina. Ali obstaja ali ne, to je še sporno vprašanje.

Ne kadite v postelji! Te dni je legel lastnik hotela „Continental“ na Kraljevih Vinogradih v posteljo in si je prižgal cigareto, da bi potem tem sladkeje spal. Slučajno je med kadencijem zadremal in od cigarete se je vnela pernica. Zoperen dim je spečega moga le podramil. Pogasil je ogenj in legel na drugo posteljo, kjer je zopet naglo zaspal. A ni trajalo dolgo, da je začela prva postelja zopet goreti in plameni so švigali že tako visoko, da je ogenj zapazil na ulici stojeci stražnik. Obveščeni ognjegasci so ogenj pogasili in preprečili še večjo nesrečo.

Cene hrastovemu lesu na Hrvatskem so letos nepričakovano poskočile. V Vinkovcih je bilo postavljeno 24. septembra na dražbo hrastovih debel za vzklicno ceno 1.104.246 K, izdražena svota pa se je dobila 1.711.498 K, tako, da se je dobilo več 607.252 K. V tekčem mesecu bo prodala brodska občina 10.480 hrastovih debel, ki so cenjena na 2.735.275 K.

Velik zaklad so našli. Kakor poročajo ruski listi iz Petrograda, so pripeljali nedavno tega v Petrograd v spremstvo orožnikov zaklad, ki se prišteva z najdragocenijšim našega časa. Kmečki otroci iz vasi Molaj Berezepina so se igrali v pesku, kar se zasveti v globocini 25 cm trd predmet, namreč % metra visoka kovinasta posoda, bliščeca se kakor zlato. V skribi, da bi jim kdo zaklada ne vzel, so vlekli dečki posodo do bližnjega jezera, kamor so jo skrili. Nato so tekli povedati materi, kaj so našli. Mati je hitela z otroci vred k jezeru in strme gledala bisere in dragocene kamne, vdelane v kelih in sklede, ki so jih izložili iz velike kovinaste vase. Mati je menila, da so te dragocenosti cerkveni rop, ki se ga ne smejo dotakniti. Kmalu so izvedeli za vso stvar državni urad. Prišel je večak Makarenko, da bi vse na licu mesta preiskal. Med tem pa je bilo že mnogo dragotin pokrajenih, odnešenih in prodanih židom. Ali po trudopolnem prizadevanju se je oblastim vendar-le posrečilo, da so do malega ves zaklad spravili skupaj. Potem je bil odpeljan zaklad v Petrograd, kjer so ga shranili v državni zakladnici. Posamičnih predmetov so nasteli 400 in tehtajo skupaj 30 kg. Med dragocenostmi je zlata sklede, ki ima v premeru 60 cm. Na dnu je okrašena s kristusovim monogramom, pod katrim stoji napis s latinskim jezikom. Sklede ima spodaj pet grških belegov z napisom in težo. Drobni deli kažejo pa dobro cesarja Heraklera iz 7. stoletja. Kmetje one vasi so dobili lepe nagrade.

ki jih jaz še močno pogrešam“, — izgovarja se Lovro.

Očetu je dobro dela laskava pohvala njegovega gospodarstva, in videč, da to pot še nič ne opravi, vstane in reče: „Pa si premisli to reč“, ter se poda v hišo, mrmraje medpotoma sam s seboj: „Čudev človek ta Lovro, ne umem ga; posestvo je brez dolga, nekaj tisočakov bi mu še povrh prinesla nevesta, on pa se zmiraj obotavlja.

In ostalo je pri Dobnikarju še vse pri starem: oče je gospodaril in sin ga je povsod zvesto podpiral, da ni imel oče kaj se čezenj pritoževati, niti ga ni z ženitijo nadlegoval, misleč si, ko najde pravo, ki mu bo po godu, se bo že oženil.

Tako sta potekli hitro dve leti in stari Dobnikar je močno zbolel. Ker je postajala bolezen zmiraj opasnejša, je bil previden s sv. zakramenti, kakor je sam želel, kajti čutil je, da se približuje njegovemu življenju konec.

Ko sedi Lovro nekoč zraven njegove postelje, mu pravi oče: „Vse svoje stvari sem spravil v red, da mi bo lažji račun pred Bogom, le samo eno me skrbi, kje neki se nahaja Zalarjeva Rezika, mogoče, da sem ji storil veliko krivico, ko sem pripustil, da so ji neusmiljeno vzel dom, kar bi bil lahko preprečil, ko sem imel denar. A vičel sem takrat take reči vse družače, nego jih gledam sedaj; ljubil sem denar, a še zdravje zposnam, kako nespametno in nečimurno je, vezati svoje sreče na take minljive reči; o ko bi večel...“

„V tej začevi bodite oče popolnoma brez skrbi, vse je poravnano, vse odpuščeno!“

„Kako zamoreš ti to reči“, čudeč se vpraša oče?

„Sam sem govoril ž njo, kajti sestra Everista, ki Vam je pisala tisto pismo in ki je meni takrat tako ljubezljivo stregla, ni bila nobena druga, nego Zalarjeva Rezika!“

PODLISTEK.

Tajnostne sile.

(Povest. Spisal Miroslav Pesniški).

(Dalje.)

Ko se v gostilni nekoliko okreplčata, je prva pot v cerkev Matere Milosti, da opravi ondi zahvalno molitev za srečno vrnitev, in nato se odpeljeta proti domu. Ze med potom je med pogovorom vprašal očeta, če li še hrani pismo, ki ga je dobil iz Kraljevega Gračca; oče mu pritrdiri ter mu, prišedši domov, res poda drobno pismo. Lovro hlastno seže po njem, kakor skopuh po svetlem cekinu, ter naglo prečita kratke vrstice:

„Spoštovani gospod Dobnikar!

Naznjam Vam, da Vaš sin še živi ter se začasno nahaja v bolnišnici. Ker ozdravljenje dobro napreduje, zamorete zaupno čez nekaj tednov pričakovati njegove vrnitve. Zahvalite Boga!

Vas pozdravlja

s. Everista.

To pismo je pisala sestra, ki mi je v bolezni stregla; oj, to je blaga duša; shranim ga v spomin. Prihitele so sosedje in znanci, ki so izvedeli, da se je vrnil Lovro; groza je obhajala dobre ljudi, ko jim je Lovro na razna vprašanja opisoval dogodek iz krvavega bojišča.

</

Bolezni na nogah,

rane, odprte noge, tudi pri ženskah, ozdravi v vsakem slučaju, tudi edaj, če do zdaj še ni nič pomagalo,

dr. Listovo mazilo,

1 lonček 2 K 50 vin. franko, če se pošije znesek naprej, po povzetju 10 vin. več. Razpošilja Karl Illek, kemik, Sternberg, Moravsko.

za moške in volneno za ženske oblike
83 zadnje mode, razpošilja najcenejše
Jugoslovanska razposiljalna
R. Stermecki v Celju Št. 300.
Vzorci in cennik čez tisoč stvari z slikami poštne
prosto.

Prva južnoštajer. kamnoseška industrijska družba v Celju Nova ul.11, zraven slov. sole.

Velika zaloga nagrobnih spomenikov iz različnih vrst marmorja, granita in sienita. — Izdelovanje vseh monumentalnih in stavbenih del iz tu- in inozemskega materijala s strojnim obratom.

Plošče za pohištvo iz raznobarvnega marmorja. Najnižje cene. Kulantni plač. pogoji.

Edina štajerska narodna steklarska trgovina

Na debelo!

Na drobno!

Franc Strupi, Celje

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanske posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzetje vseh steklavskih del pri cerkvah in priv. stavbah.
Najsolidnejša in točna postrežba.

Cementno strešno opeko

zajamčeno trpežno izdeluje oskrbništvo grajščine Pakenstein
Cena za 1000 komodov (rudeča barva) 90 K., bela barva)

80 K. Natančneje pojasnila daje

Franc Klančnik,

organist, Smartno, p. Rečička vas na Paki.

879

Trgovina Špecerijskim blagom Pozor Slovenci!

z moko in dež. pridelki

Točna in solidna postrežba.

Ivan Ravnikar

Celje, Graška cesta 21.

Glavna slov. zaloga, velikanska izbira kranjskega vrvarskega blaga, kakor: strang, ujad, vrvi, štrikov za perilo, mrež za seno in otreške postelje itd. — Glavna slov. zaloga suhih in oljnatih bary, čopičev, firnež in lakov. Zaloga na grobni in voščenih sveč itd.

93

Zaloga vsakovrstnih semen

Na drobno na debelo.

Zaloga rudniških voda.

Ferdo Rogač, Maribor,

Fabriksgasse št. 11.

priporoča svojo bogato zalogo, kakor cementne cevi vseh velikosti, plošče za tlak, dele stopnic, korite za napajanje in krmljenje prašičev, mejnike, cevi iz kamnate zmesi za stranišča itd. itd.

Prevzame tudi vse vrste betonskih del, kakor tlakovanie vseh vrst, kanalizacije, izdelovanje greznic, gnojnih jam, vodovode, osuševanje mokrih zidov, napravo teracco-tlakov, in leseni cementnih tlakov, kakor vsa v to stroko spadajoča dela.

586

Znamenje

pravega Franckovega pridatka za kavo je kavni mlinček. — Nahajajo se pa tudi ponaredbe. — Tedaj pozor pri nakupu!

Pravi : Franck: izdeluje se iz najboljših sirovin.

Tovarna v Zagrebu.

sl im 119/24574

Šolske potrebščine

Lastna zaloga

ljudskošolskih zvezkov, risank, risalnih skladov ter vseh tiskovin za urade.

Zaloga raznega papirja.

Goričar & Leskovšek

Celje, Graška cesta 7.

Zvezna trgovina

Goričar & Leskovšek

Celje, Rotovska ulica št. 2.

JUDSKA HRANILNICA in POSOJILNICA v CELJU

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.

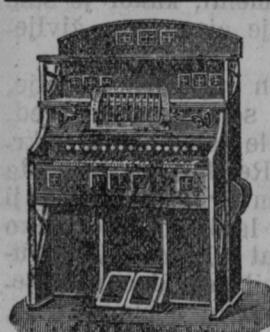
obrestuje

Hranilne vlege po 4 1/2%, brez odbitka rentnega davka. Sprejema hranilne knjižnice drugih zavodov kot vlege, ne da bi se obrestovanje prekinilo. Daje vložnikom na dom brezplačno hranilne nabiralnike. Sprejema po sejnjem sklepnu vlegu na tekoči račun in jih obrestuje od dne vložitve do dne dviga.

uraduje

vsak torek in petek dopoldne. Prošnje se sprejemajo in pojasnila dajejo vsak dan, izvzemši praznike, dopoldne od 8. do 12. ter od 3. do 6. ure pop. Za vplačila po pošti se dajejo zastonj poštno-hranilnične položnice št. 92465. Telefon ima št. 8. Za brzovaje zadostuje naslov: Ljudska posojilnica Celje.

na zemljilšča po 5% do 5 1/2%, z amortizacijo ali brez nje, na zastavo vrednostnih listin in na osebni kredit pod ugodnimi pogoji. Konvertuje vknjižene dolgovalce pri drugih zavodih in isterjuje svojim članom njih terjatve. Prošnje in listine za vknjižbo dela brezplačno, stranka plača le klekle.

Josip Brandl,
izdelovatelj orgel
v Mariboru o. Dr.

izdeluje cerkvene orgle v vsaki velikosti zelo solidno delo. — Prevzame uglašbo, popravilo in prestavbo starih orgel. — Izdeluje harmonije najboljše kakovosti evropskega in amerikanskega sistema za cerkve, šole in zasebno rabo po nizki ceni.

Transponirharmonista z 28 akordi. Proračuni in katalogi brezplačno in poštne prosti.

Serravallovo železnato kina-vino

Higien. razstava Dunaj 1906: Državna od-

lik in častni diplom k zlati kolajni

Krepilno sredstvo za slabotne, malo-krvne in rekonvalisceante. Površca voljo do jedi, utruje živec in popravi kri. Izoren okus. Nad 7000 zdravniških spricaval.

I. Serravalli, c. kr. dvorni dobavitelj
Trieste-Barcola.

Kupi se v lekarnah v steklenicah po pol litra á K 2.60 in
445 po 1 liter á K 4.80.

V najstarejši narodni manufakturini trgovini se vsled smrti gospoda

Karola Vanič, Celje

Narodni dom

prodaja vsakovrstno blago, kakor: možko in žensko sukno, druki, oksforti, platno vsaki širokosti, dežniki, nogavice, moderci, kravate itd. itd.

po zelo znižani ceni!

Velika množina različnih

ostankov pod lastno ceno.